

SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje	\$2.50
Kanadoj ir Lietuvoj	\$3.00
Paeiti metų:	
Amerikoje	\$1.25
Kanadoj ir Lietuvoj	\$1.50

Skalbimų kainas klauskite laikraščio.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

SANDARA

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 83 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

KAJNA 5 CENTAI.

No. 13

So. Boston, Mass., Kovo (March) 26 d., 1925 m.

Metal XII

Viesula užmušė 1000; sužeidė 3000 žmonių.

Siautė Baisi Audra.

Zona, kuria praužė viską griau-nantis ciklonas išrodo, tarytum karui praėjus. Didžiausias išpu-stijimas. 15,000 gyventojų pasi-liko be pastogės. Daugybė su-žeistų. Mažiausia tukstantis žuvusių.

Seredoje, kovo 18 d., penkiose valstijose siautė neapsakomai baisi audra, kuri pridarė daugiau žalos, negu kada ligšiol panašios audros yra pridarę. Nuostoliai skaitomi milijonais. Daugiausia nukentėjo Murphysboro miestas (Ill. valst.) ir jo apylinkės. Čia, skaitoma, padaryta apie \$3,000,000 nuostolių. 50 bolų kaip šluote nušluota. Užmušta čionai 469 žmonės.

Beveik pusė Princeton miesto (Ind. valst.) sugriauta. Netoliese jo miestas Griffin labai ap-draskytas. De Soto, Ill. mažas miestelis sugriautas. Gorham su 300 gyventojų nušluotas.

Tornado apėmė virš 300 ang-liškių mylių ir siautė per keturias valandas. Viešulas buvo toksai galingas, kad Murphysboro mie-ste apvertė 11 lokomotivų, kurių šeši buvo sunkaus tipo.

Netoliese Princeton, Ind. ke-turi maineriai automobiliu va-žiavo iš darbo. Viešulas juos vi-sus išnešė iš automobilio ir pa-nešti toli nuo kelio. Vyrų maži užgauti. Jų automobilių viesulas nusinešė.

Audra siautė šiose valstijose: Illinois, Indiana, Kentucky, Ten-nessee ir Missouri.

Nukentėjusiem teikiama sku-bi pagelba. Chicago aukojo \$500,000; Illinois valst. Legisla-tura nutarė paskirti tiek pat; Missouri Legislatura paskyrė \$25,000. Mažesnės aukos sudarė virš šimto tukstančių. Taigi, mi-lioninė pagelba jau teikiama nu-kentėjusiems nuo audros.

Francuzų muštinės dėl Rymo.

Deputai kumščiaivosi; daužėsi tuo, kas pakliuvo į rankas; po grindis voliojosi. Nepaprastas, kruvinas susirėmimas pažangiųjų su atžagareivių dėl Vatikano. Kariūmenės šauktasi.

PARYZIUS, kovo 20 d. Fran-cuzų premjeras Herriotas šian-die reiskė savo nuomonę apie po-piezių iš deputų tribunolo. Laikė karštos ir faktingos jo kalbos įvyko didelės muštinės tarp pa-žangiųjų ir atžagareivių — fa-natiškų katalikų deputų kamba-ryje. Ir buvo ne bet kokios muš-tynės: deputai ėjo vieni prieš ki-tus ant žut-but. Jie skaldėsi viens kitam per ausis, per žan-dus, per galvas ir griebė į ran-kas, kas tik po akių pakliuvo. Paskui susikibo į glėbius, parsime-tė ant grindų ir čia voliojosi, stengdami vieni ant kitų užsi-risti; iki pagaliau pribuvo re-publikonų sargyba ir padarė

tvarką. Vieną triukšmadarį ka-taliką deputą, kuris prezidentui prašant atsisakė apeisti vietą, sargyba meste išmetė laukan.

Premjeras Herriotas kalbėjo, kad atsakius į Francijos kardi-nolų proklamaciją, kurias prem-jeras apibūdino kaip manifestą, kusantį katalikus minti po kojų krašto įstatynus. Smerkdamas katalikų hierarchiją kaip klika kontroluojama kapitalo, prem-jeras turėjo vargo tęsti savo prakalbą. Opozicijos deputai trukdė jam. Kairieji ir dešinieji plojo ir šaukė; vieni reikšdami pritarimą, kiti pasipiktinimą.

Klerikalų partijos deputas Schumann pareikalavo premjer atšaukti vieną savo pareiškimą. Herriotas dėl to sekanciai pa-reiškė:

"Nieko aš neturiu atšaukti. Kardinolų manifestas apeliuoja į bankierių organizacijas. Aš vi-sada protestavau ir protestuoju prieš sumanytą katalikystės ir pinigų uniją. Aš gerbiu dorą ka-talikystę. Kardinolų laiškas atā-kuoja krašto įstatymų pagrinda. Jie atsako klausyti pažangiųjų valdžios. Jie sako, kad įstatymai turi būti laužomi. Tas negalima toleruoti. Tikintieji, ir netintintieji, visi, privalo prisilai-kyti įstatymų. Religija nori būti virš Valstijos. Ne represijos mintis, bet edukacijos mintis privalo stovėti pirmoje vietoje. Mes neprileisime klerikalų už-gniauzti mokslą ir laisvę."

Čia sekė deputų balsavimas dėl pasitikėjimo esama valdžia. Pasitikėjimą dabartinei valdžiai balsavimu pareiškė 327 deputai. 15 deputai viešai balsavo prieš 156 deputai taipgi pasirodė ne-pritariai esamajai valdžiai, nes rebalsavo nė už vieną pusę.

Arti vidurio savo kalbos prem-jeras Herriotas pasakė: "Mes gerbiame krikščioniją Jezaus Kristaus laikų, bet ne šių dienų bankierių krikščioniją."

Po šituo premjero išsireiški-mu prasidėjo muštinės. Sugra-žinus tvarką, Herriotas tęsė sa-vo kalbą toliau, paliesdamas po-piežiaus kalbą, laikytą kovo 19 d., francuzų krašto reikalais. Tarp kitko čia premjeras pareiškė:

"Griežtai aš pareiškiu, jog po-piezius neturi tiesos teisiti ar musų akcijos yra patriotiškos, ar ne."

Eksploituos Sakalino Resorus.

Ruošiasi prie eksploatacijos Sa-kalino anglies ir aliejaus resor-sų. Eksploatacija bus vedama japonų interesantu, kuomet ja-ponai pabaigs evakuoti šiaurinę Sakalino dalį.

Prieš padarysint sutartį su Ja-ponija, Sovietai buvo pasirašę kontraktą su Sinclair komp., Amerikoje, eksploatuoti Sakali-no anglies ir aliejaus vagas. Aukštesniuose Sovietų teismuo-se šios konsekcijos panaikintos.

Lenkai puola Lietuvius.

PARYZIUS, kovo 18 d. Lietu-vių legacija skundžia Tautų Ly-gai lenkų frontierių patrolę, ku-ri atakavo lietuvių rubežių sar-gybą arti Sirvintų. Tai krauge-riai lenkai padarė be provokaci-jos užpraeito panedėlio naktį ir žadėjo spėka ginklo užgrobti tą apylinkę, jeigu lietuvių kariuo-menė jos neapleis. Esą trys Lie-tuvos kareiviai paimti nelaisvėn.

Žinioje sakoja, kad Lietuvos Vyriausybė kreipėsi į Tautų Są-jungą, prašydama pastarosios prilaikyti lenkų nuo atakavimo Lietuvos rubežiuose lietuvių ka-reivių. Tuo pačiu keliu prašoma priversti lenkus paleisti lietu-vious nelaisvius.

Daugiau dėl Lenkų Puo-limo ant Lietuvos.

Bostono dienraštis "The Christian Science Monitor" turi idėjas sekančią žinutę:

KAUNAS, Lietuva, kovo 18 d. (Elta patarnavimu). Kovo 16 d., vakare, 300 lenkų parubežinių sargybinių, įskaitant karius, ap-siginklavę su karabinais ir de-simt kanuolių netikėtai atakavo Lietuvos parubežinių sargybinių ties Sirvintais, stumdami lietu-vious tolyn nuo demarkacijos lini-jos ir paimdami keletą lietuvių nelaisvėn. Tas yra oficialiai čia pareiškta.

Lietuvos sargybiniai vėliau atstumė užpuolikus atgal ir užė-mė pirmiau laikytas savo pozici-jas.

Lietuvos užsienių reikalų mi-nisterija tuojau pasiuntė tele-gramą Tautų Lygai, prašydama, pastarosios daryti veikimo, kad lenkai vengtų agresiją ir kad pa-liuosuotų lietuvius nelaisvius.

Lietuvos Turtai.

Centralinio Statistikos Biuro žiniomis, Lietuvos turtas, be Klaipėdos krašto, apytikriai ap-skaičiavimu siekia:

Žemė	4,753,500 hektarų	2,047,500,000 litų.
Miskai	872,206 hektarų	2,616,000,000 litų.
Kitas nekilnojamas ir kilnoja-mas turtas		2,000,000,000 litų.
Gyvuliais: stamb.	1,734,000 št.	smulk. 2,963,000 št.
Pramonė	5,896 įmonių	600,000,000 litų.
Transportas	1,601 kil.	400,000,000 litų
Viso	8,664,100,000 litų.	

arba vienam gyventojui 4,270.2 litų.

Didelis Streikas Italijoje.

ROME. Italijoje eina didelis streikas geležies darbininkų. Apie penkioliktas nuošimtis pa-sistų sugrįžo prie darbo, bet kiti veda streiką toliau. Socialistai tame varo didelę agitaciją.

Priėmė Lietuvos Rezo-liuciją.

KAUNAS. Kovo mėn. 20 d. — Tautų Sąjungos Taryba, išklau-siusi kovo mėn. 14 d. Lietuvos atstovo paaiškinimų dėl lenkų mažumos skundų, priėmė rezo-liuciją, kurioj dėkojama Lietu-vos Vyriausybei už smulkiai su-teiktas žinias, pavesdama supa-žindinti reporterius su pristaty-ta medžiaga, ir kurioj nutaria-ma patogiu laiku painformuoti Tarybos narius dėl iškeltos klau-simo. Tuomi skaitosi užbaigta byla. — Elta.

Lenkai Ieško Išeities.

Lenkai atkirsti nuo jūros ir gali nustoti Dancigo. Anglija atsisa-ko garantuoti Lenkijos rubežius.

MASKVA. Sąryšy su Lenki-jos rubežių įstatymo priėmimu, Radek'as "Pravdoj" deda sam-pratavimų ir išvadų.

Esą Anglija galutinai atsisa-kiusi garantuoti Lenkijos rube-žių pastovumą ne tik Rytuose, se, bet ir Vakaruose.

Jeigu Vokietija žino, kad savo vakarinų rubežių pakeisti nega-li, tai ji taip pat žino, kad rytiniai rubežiai be ypatingo sunkumo gali būti pakeisti ir Dancigo ko-ridorius gali būti panaikintas.

Lenkija turėjusi plačių suman-nyų Dancige ir visoje Baltijos juroj, esą nuo jos atskiriama.

Taigi Lenkai pradeda ieškoti naujos išeities. Lenkijos politi-kai kelia naują sumanymą; bu-tent Lenkijos, Rumunijos, Veng-rijos sąjungą.

Automobilių kiekis Amerikoje.

Kalifornija turi vieną automo-bilį ant kiekvienų trijų žmonių. Iowa — vieną ant 4.1 žmonių; Kansas, Nebraska, ir Oregon — vieną ant 4.4 žmonių. Abelnai irnant visą Ameriką, išėina vienas automobilis ant kiekvienu 0.37 žmonių, t. y. vienas automo-bilis ant beveik šešių žmonių.

Frankus eksportuoja.

Francijoje pasireiškė didelis pinigų krizis. Nelabai senai buvo laikraščių nurodoma, kad fran-cuzų partijos besivaržydamos už vietas, žemino vieną kitą ir tas skaudžiai paveikė į piliečius, padarydamas juose nepasitikėji-mą savo krašto likimui. Norėda-mi jie apsaugoti savo turtą, pra-dėjo siųsti savo pinigus į kitų šalių bankus, kas ir privertė francuzų franką prie krizio.

Šiomis dienomis patirta, jog laike kelių paskutinių mėnesių eksportuota iš Francijos į Belgi-ją arti 3,000,000,000 frankų. In-vestigacijos magistratas, M. Tendron, patyrė, jog Belgijos

bankieriai pradėję sistematingą kampaniją padrašinimui fran-cuzų siųsti savo pinigus į belgų bankas. Ligšiol patirta, jog transakcija eina tarp 400 ir 500 asmenų.

Jungtinėm Valstijoms advokatas paskirtas.

Praeitam "Sandaros" numery je buvo rašyta, kad Prezidento Coolidge nominuotą Jung. Valst. advokatą (Attorney - General of the U. S.) Warren Senatas at-metė didžiuma balsų. Dėl to bu-vo didelis ir turintis svarbos su-sirėmimas tarp Prezidento ir Se-lato. Pagaliau Prezidentas nusi-leidė ir nominavo kitą ton atsak-komirgon vieton, tai John Garibaldi Sargent, iš Ludlow, Vt. Pastarąjį Senatas konfirmavo. Esą Warren pats atsisakė toliau varžytis už tą vietą.

Kaip Eigulis grumėsi su vilku.

Vasario m. 25 d. 9 val. ryte miske palei gelžkelio tiltą per Nemuną, trijuose kilometruose nuo Alytaus, apeinantį savo ra-oną cigulį užpuolė vilkas. Vit-kas griebė eigulį už krutinės ir įvertė žemėn. Eigulis buvo ap-sirengęs kaliniais, todėl vilkas negalėjo iskarto paliesti kuno. Parvirtus ant žemės prasidėjo tarp vilko ir eigulio žut but grumtynės. Eigulis turėjo ran-kose tik lazda su geležiniu galu. Iš karto eigulis griebė vilkui už kaklo, paskui įkišo jam į nasrus alkunę, vilkas, kiek pajėgdamas kandžiojo eigulį. Po ilgų grum-tynių eiguliu pasisekė išdurti abidvi vilkui akis ir geležiniu lazdos galu sužeisti jam galvą. Galų gale vilkas paleido eigulį, kuris tuoj nuvyko į Alytaus ap-skrities ligoninę. Pas eigulį smarkiai sukandžiotos abidvi rankos.

Aklas vilkas tą pačią dieną buvo darbininkų ties gelžkelio tiltu užmuštas ir atgabentas į apskrities ligoninę ištyrimui jo kraujo, nes įtariama, kad vilkas pasiutęs.

Eigulis pasakojo, kad jam daž-nai tenka sutikti vilkas, bet kad užpultų, tai tas pirmas atsitiki-mas. Todėl jis tvirtina, kad vil-kas buvo pasiutęs.

Jugoslavija ir Turkija Padarė Ryšius.

BELGRDAS. Nuo praeito ka-ro n buvo diplomatinių ryšių tarp Jugoslavijos ir Turkijos. Pagaliau jie padaryta. Angoro valdžia pranešė Belgrado užsie-nio reikalų ofisui, kad Konsulas, Lutfi Bey, yra nuskirtas vykti į Belgradą ir diplomatiniai re-prezentuoti Turkiją. Jugoslavų diplomatinis reprezentatorius busias Trajan Živkovičius.

A. † A.
Dominikas Bigelis.
PATERSON, N. J. Kovo 17 d. pasimirė dainininkas Bigelis. Velionis buvo A. L. T. Sandaros narys per praeitus penkerius metus ir uoliai dar-bavosi savo partijoje. Sandariečiai pasilieka nusiminę dėl savo nario mirties.

Žydai Kraustosi iš Lenkijos.
JERUZOLEMAS, kovo 21 d. Vienuolika tukstančių organi-zuotų žydų darbininkų yra pasi-ruošę apeisti Lenkiją ir keliauti apsigyventi Palestinoje. Zio-nistų autoritetai turi padavę lenkų valdžiai reikalavimą išlei-dimo 4,000 žydų tuojau. Kitiems reikalavimai bus priduoti trumpoj ateityje. Kadangi turintis leidimą imigrantas gali pasiimti su savimi du dependentus, tai iškelias iš Lenkijos apie tris-dešimtis tukstančių žydų laike kokių šešių sekančių mėnesių.

Ruošiasi Sutikti Makauskį
Baitimore, Md., Pittsburgh, Pa. ir Philadelphia, Pa. Sanda-riečiai rengia labai dideles iškil-mes sutikimui Valstiečių Liaudi-ninkų atstovo J. Makauskio.

Trumpai.
CONCORD, kovo 19 d. Šian-die čia pasigirdo pirmas griaus-timis šį sezoną. Smarkiai griovė ir žaibavo.

CHICAGO. D. Shepher, milio-nierius, kaltinamas žmogžudys-tėje.

BROOKLINE, Mass. Vietos miesto darbininkams pakeita al-ga nuo \$4.60 iki \$4.75 dienai.

Aplamai imant, atsitinka de-vyniasdešimts-keturi tornadai — smarkios viesulos, kurios pridaro labai daug bėdies, Jung. Vals.

J. Makauskio
PRAKALBŲ MARSRUTAS
Kovo 26 d. Wilkes Barre, Pa., F. Peteliuno Svetainėje, kamps Bank ir Stanton gatvių, 7:30 vl. vak.
Kovo 29 d. Scranton, Pa., Lin-coln Svetainėje, 1508 N. Main Ave., 7:30 v. v.
Balandžio 3 d. Philadelphia, Pa., L. M. N. ir Gedimino Kliu-bo Svetainėje, Allegheny Ave. ir Tilton St., 8:00 v. v.
Balandžio 5 d. Baltimore, Md., Lietuvių Svetainėje, 851—853 Hollins St., 2:00 val. po pietų.
P. S. Kitame numery tilps toli-mesnis Maršruto pranešimas Pittsburgh'o ir apylinkės, Cle-veland ir Detroit.
ALTS. Centro Valdyba.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI PRISIRAŠĖ PRIE ALTS.

19 kp. Newark, N. J.
Robert Prapeska,
A. P. Dudas,
P. Petrusis,
K. Verba.

73 kp. So. Boston, Mass.
P. J. A. Lašaitė,
p. Likienė.

75 kp. Chicago, Ill.
Kl. Rakštys,
A. P. Paliulis.

7 kp. So. Boston, Mass.
J. Gidraitis.

Sveikiname mūsų drauges ir draugus Sandariečius naujus veikėjus ir veikėjas ir tikimės, kad tamistų prisidėjimas prie ALTS. organizacijos, bus naudingas organizacijai, nes tarnis-prisidėjimas darbais ir abelnu veikimu nemažai palengvins veikimą senesniems darbuotojams.

A. L. T. S. C. Sekr.
V. M. Čekanauskas.

AUKSINIO KONTESTO DARBUOTOJAMS.

Pranešimas visiems dalyvaujantiems Auksiniam Konteste. Gerb. darbuotojai Auksiniam Konteste, šiuomi pranešu visiems, kad Kontestas baigiasi KOVO 31 d., 1925 m. Todėl visi tamistų naujos prenumeratos ir visi pinigai būtų pasiųsti kovo 31, nes Kontestas užsidarys 12 val. vak., ir tik su tuo dienos pašto žyme bus priskaitomos. Visų konteste dalyvautojų points bus peržiūrėtos Kontesto kom. ir paskelbtas rezultatas laimėjimų, taipgi ir dovanos bus paskirstyta. Jei pašto žymė ant konverto rodyt jau balandžio m. nebus skaitoma kontestan, todėl kiekvienas mūsų gerb. darbuotojų prašomas nesusivėluoti su prisuntimu visų prenumeratų ir pinigų.

ALTS. Centro Sekr.
V. M. Čekanauskas.

ALTS. KUOFŲ DOMEI.

Šiuomi prašau visas ALTS. kuopas, kod yra laiko, kad kiekvienos kuopos nariai susidomėtų busimu ALTS. Seimu ir, kad padarytumėte pastangų kiekviena kuopa dalyvauti busimame ALTS. Seime. Dabar dar yra laiko tam prisirengimui ir galima būtų surasti lėšų dėl pasiuntimo kuopos delegato į Seimą. Atminkite gerbiamieji nari ir nariai, kad jeigu Seimas bus skaitlingesnis atstovais, tad ir Seimo darbuotės bus daug didesnė ir seklingesnė. Yra begalo didelė nauda organizacijai, kuomet jos visos funkcijos-kuopos yra Seime atstovaujamos. Nariai, veikėjai koskaitlingiau dalyvaus Seime tuo geriau persiims svarba mūsų organizacijos ir abelnai visuomenės ir tautos reikalais apščiau susidomės. Daugeliu atžvilgių yra naudinga Seimuose dalyvauti, o ypačiai ALTS. Seime. Todėl prašau visus narius ir veikėjus mūsų organizacijos, kad jau dabar tyomi reikalui pradėtumėte rūpintis.

ALTS. Centro Sekr.
V. M. Čekanauskas.

PRAŠO SANDAROS.

Lietuvos Jaunimas miestų ir kaimų prašo "Sandaros." Sakoma, kad "Sandara" yra jų mylimiausias laikraštis.

Labai mums yra malonu pranešti Sandariečių ir plačios visuomenės lietuvių Amerikoje žinią, kad Lietuvoje mūsų viešniečiai ypatingai jaunimas labai myli skaityti "Sandarą." Bet tuo pačiu kartu begalo mums

gaila, kad mes gaudami daugybę lėšų su prašymais siųsti laikraštį "Sandarą" mūsų broliams ir sesutėms Lietuvoje negaime veltui, nes, kad išpildyti visus prašymus reikalinga daug lėšų.

Mes prašome visų "Sandaros" skaitytojų ir narių taipgi ir visų lietuvių, kurie turite savo gimines Lietuvoje, siųskite jiems laikraščių kiek kas galite, nes tenai biednuomenė negalima juos įsigyti. Laikraščiai Lietuvoje brangiai lėšuoja, o žmonės pinigų neturi, vienok skaityti laikraščius nori, nes tik per juos gali šviestis ir sekti savo šalies abelną gyvenimą ir susipažinti su plačiu pasauliu. Sandariečiai, išrašykite savo giminėms "Sandarą" lai žmonės skaito mato ir žino visa tai, kas jiems šiandien nematoma ir nežinoma. Laikraštis tai yra žibutuvys ir vadovas žmogaus jo gyvenime.

Sandaros Admin. V. M. Č.

PASTABA SANDARIEČIAMS

Įsiuntinėjus Sandaros kuopoms Dr. J. Basanavičiaus paveikslą, kaikiuros kuopos tame reikale jau atsiliepė. Turiu pasitebėti gerb. Sandariečiams, kad paveikslu reikale rašydami, kokiais nebut reikalais, nerašykite Sandaros vardu ir su Centro reikalais tų dalykų nemaišykite, bet rašykite tiesiai Apskričio Sekretoriaus vardu sekanciai:

K. J. PAULAUSKAS,
327 E St., So. Boston, Mass.

DĖL "DZIMDZI-DRIMDZI."

A. L. T. Sandaros 75 kp., Chicagoje, laikytam savo susirinkime kovo 8 d. nutarė sekanti:

Kadangi "Sandaros" 6 num., Apžvalgoje, tilpo nemandagus išsireiškimas apie "Dzimdzi-Drimdzi," kur buvo pasakyta: "Ir nestebėtina, nes jo editoriai labai panašūs į tų keturių komedijantų "Jovala." Nebūtų nieko peiktino šioj analogijoj, jei to dienraščio redaktorius darytų pragyvenimą, pardavinėdamas savo kvailumą, kai tai daro Dzimdzi-Drimdzi klaunai"; ir Kadangi Dzimdzi-Drimdzi jaučiasi tuo išideide;

Tai A. L. T. Sandaros 75 kp. griežtai reikalauja gerbiamo Redaktoriaus atšaukti per "Sandarą" žodžius įtariančius Dzimdzi-Drimdzi.

Jei gerbiamas Redaktorius to nepadarysi, tai mes busime priversti surasti galimybę atšaukti tą nereikalingą įtarimą.

S. K. Grišius, pirm.

V. F. Andrusis, rašt.

REDAKCIJOS PRIERAŠAS: Tas, kuo gerb. Dzimdzi-Drimdzi jaučiasi užsigavę, "Sandaroje" buvo sekanciai parašyia: "D-go" redaktorius, matyt, labai susidraugavo su Dzimdzi-Drimdzi. Ir nestebėtina, nes jo editoriai labai panašūs į tų keturių komedijantų "Jovala." Nebūtų nieko peiktino šioj analogijoj, jei to dienraščio redaktorius darytų sau pragyvenimą, pardavinėdamas savo kvailumą, kai tai daro Dzimdzi-Drimdzi klaunai."

Kuopai pravedus tarimą, mes jį talpiname ir prie progos pareiškiamo, jog aukščiau pakartotu posakiu mes visai neturėjome tikslo užgauti gerb. Dzimdzi-Drimdzi. Jų "Jovala" mes laikėme turinti nuduoto kvailumo ir klaunizmo ir todėl visai be blogų norų juos taip pavadino. Suprantama, mes tokiais juos suprantame, kuomet jie lošia "Jovala," o ne kuomet jie yra privačiam gyvenime. Bet jei jie mano esąm ligsiol pasirodę Amerikoje, kaipo rimti meno kurėjai, o ne komedijantai bei klaunai savo vaidinimuose, tai šiuomi mes jų atsiprašome.

Mano Tikslas Amerikoje.

Atvykus man Jung. Valstijos-na "Varpo" B-ės reikalais Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Centro Valdybai prašant man teko aplankyti Lietuvių kolonijas Mass. ir Conn. valstijose ir padaryti viešų pranešimų apie Lietuvos padėtį ekonominiu, finansiniu, kulturiniu ir politiniu žvilgsniu. Mano tikslu nėra pripasakoti daug gražių, graudingų žodžių. Aš, kaipo Valstietis Liaudininkas, skaitau savo šventą pareigą pasakyti Amerikoje gyvenantiems lietuviams, kurie prie mūsų tėvynės Lietuvos kurimo yra labai daug prisidėję, kas yra gero Lietuvoje ir kad tą gerą reikia toliau tobulinti; kas yra bloga, dėlko tas blogumas yra ir kas daryti, kad tą bloga, kurs kenkia mūsų Tautai ir Valstybei, prašalinti. Kur man teko būti, aš visur pasakiau ir pasakysiu, kad Lietuvoje yra begalo daug gero; kad lietuviai sukūrę savo valstybę iš niekų norėtų ir turėtų galimybę savo valstybę sustiprinti, pagerinti jos ekonomiją ir finansinį gyvenimą, steigiant tam tikras organizacijas. Norėtų ir galėtų pakelti mūsų kultūrinį gyvenimą, steigiant kultūrinės draugijas ir platinant žmonijos tarpe apšvietimą. Visur aš parparodžiau, kad daug padaryta; kad tuo laiku, kuomet valdžios priešakyje stovėjo Valstiečiai Liaudininkai įvairios organizacijos ekonomijos ir finansų srity, įvairios kultūrinės ir labdaringos draugijos, savivaldybės ir kooperatyvai organizavosi, tvėrėsi ir augo. Valstiečių Liaudininkų valdžia rėmė naudingas aukštesnias organizacijas, nežiurint, kas jomis vadovutų. Ir matyti, kad trumpu laiku iš niekų padaryta labai daug: padaryta daugiau, negu kas nors galėjo pamanyti.

Aš skaitau ir skaitysiu pareigą pasakyti, kad jeigu šiandie yra lietuvių Amerikoje upas nupuoles ir atšalęs prie Lietuvos nėra tai kaltė lietuvių visuomenės. Lietuvos visuomenė žino, kad lietuviai Amerikoje begalo daug yra prisidėję prie Lietuvos valstybės įkurimo ir jos sustiprinimo, kad jie yra daug aukavę Lietuvai. Žino, kad kuomet Lietuvos atstovu Amerikai buvo Jonas Vileišis lietuvių upas buvo pasiekęs aukščiausio laipsnio.

Upo apupuolimo ir atšalimo prie Lietuvos yra kaltė klerikalų valdžios, kuri nesudaro tinkamų aplinkybių atvykti broliams amerikiečiams Lietuvoje ir sunaudoti savo jėgas ir kapitalus Lietuvos naudai. Yra kaltė klerikalų valdžios, kuri atšaukė iš Amerikos Joną Vileišį, atsiuntė kademai p. Čarneckį, kurs suerzino žmones, išgriovė Vileišio įsteigtą naudingą organizaciją ir atstumė lietuvius nuo darbo. Teisybė yra kalto nuo nupuolime ir nekuriuos bendrovės, kurios surinko didelius pinigus, bet kurios šiandie blogai veikia, net kartais apyskaitų neduoda. Bet ir čia nėra kaltė lietuvių visuomenės kaipo tokios.

Tai konstatavęs aš skaitau reikalau visur pasakyti, kad dabartinė Lietuvos valdžia, kuri renormaliai yra patekusi į klerikalų rankas, ar tai būtų kunigai ar jų pataikunai, ir kuriai daugiau rupi savo partijos ir Juodojo Romos Internacionalo reikalai, negu Tautos ir Valstybės reikalai, yra kenksminga Lietuvai ir jos darbo žmonių interesams.

Mes, Valstiečiai Liaudininkai, visuomet kovojame ir kovosime su klerikalų valdžia, kuri naikina naudingas kraštui organizacijas, kaip Žemės Ukio Draugija, Kooperatyvai.

Žemės ukio draugija prie kurios priklausė visi agronomai atlieka didelį ir naudingą Valstybės darbą, steigdama visoje Lietuvoje pavyzdingų ūkių, pinienių, javų valomųjų punktų, rengdama parodas, užpirkinėdama reikalingus žemės ūkiui apdirbti įrankius, trašas ir tt. Ir kuomet klerikalų valdžia tos žemės ukio draugijos netik kad neremia, netik kad jai neduoda reikalingos pašalpos, priešingai, visokiais budais jai kenkia ir trukdo varyti naudingą darbą; kuomet iš kitos pusės toji pat klerikalų valdžia duoda iš Valstybės Iždo pašalpas, ir net milijonus, savo politinėms partijoms ukininukų sąjungai, moterų katalikių draugijai ir kuomet tos politinės partijos tas valstybės lėšas naudoja politinei agitacijai, kiekvienas lietuvis turi žinoti, kad tokia valdžia yra negera, kad tokia valdžia kenkia ir neleidžia gerėti mūsų ekonominei padėčiai.

Tas pat daroma ir su kooperatyvais. Kuomet kooperatyvai atlieka didelį darbą, steigdami vartotojų bendroves, krautuves; kuomet tos bendrovės jungiasi į rajonus, o rajonai yra susivieniję į sąjungas, kuri turi galimybės išrašinėti savo nariams reikalingas prekes iš pirmųjų rankų geresnes ir pigesnes; kuomet tuose kooperatyvuose turi uždarbio ir gali lavinties prekyboje daugelis mūsų brolių lietuvių, tai ir čia klerikalų valdžia jų nešelpia ir neremia tinkamai. Gi klerikalinės partijos ukininukų sąjunga, krikščionys demokratai ir darbo federacija sudaro komitetą kooperacijai griauti ir mes matome varo tajį griovimo darbą. Ir čia reikia pasakyti, kad klerikalai ir jų valdžia daro blogai ireriskadidama darbo žmonėms jungtis į kooperatyvus, gerinti juos, kad pagerinus savo ekonomiją gyvenimą.

Negeriau su finansais ir mokesniais. Pinigų maža, bet ir tie patys taip sutvarkyti, kad daugumai neprieinami. Bankams, kurių didelė dalis yra klerikalų ir kunigų rankose, leidžiama imti dideliausius nuosimčius 36 nuos. o kartais net 99 nuos. metinio. Aišku, prie tokių sąjungų tokiu brangiu kreditu negali naudotis pramonė ir ji smunka, negali naudotis žemės ukis, nes jam toks kreditas visai neprieinamas. Tokiu brangių kreditu gali naudotis prekyba, dėlto, kad pirklys, užmokėjęs didelį nuosimtį bankui uždėda ant prekių ir tokiu būdu netiesioginiai moka bankams nuosimčius visi piliečiai, kurie perka vieną ar kitą prekę. Mokesniai tvarkomi neteisėsingai, nes ant kaimo gyventojų uždėdama labai aukštį; daugelis negali užsimokėti ir iš tokių išieškoma su policijos pagalba, teksavojant kartais paskutinę karvę arba arklį. Tuotarpu klerikalų žmonės, pav. ukio bankas, luv. Šmidt, dabar ukio banko fabrikas nuo mokesnio paliuosuojami.

Savivaldybės atliko ir atlieka didelį ir naudingą valstybei darbą, tvarkydamos mokyklas, šelpdamos pavargėlius, padėdamos pravesti žemės reformą, skirstyti mokesnius ir tvarkyti daugelį kitų naudingų piliečiams dalykų. Ir čia mes matome, kad klerikalų valdžia tas savivaldybes, tą naudingą organizaciją, naikina, griauina iš pat pamatų. Mes matome, kad klerikalinės partijos teisme nori pranešti įstatymą, kuriuomi savivaldybės būtų visai panaikintos. Ir apie savivaldybių griovimą turi žinoti visi lietuviai.

Mes Valstiečiai Liaudininkai švietimo srity esame šalininkai, kad mokykla būtų mokslui, o ne dirbtuvė krikščionių demokratų partijoms paklusnių tarnų. Mokykloms programa turi būti nustatyta, taip, kad mūsų jaunoji karta gautų mokslo ir patyrimo tvarkyti gerai savo asmeninį gyvenimą, būti naudingais valstybei piliečiais ir gerais savo tautai vaikais. Mokykloje turėtų būti mokoma viso to, kas duotų galimybės išmokti gerai vystyti pramonę, kelti žemės ukį. Turėtų būti steigdama daugiau specialiu mokyklų, ypač amatų mokyklų. Toms mokykloms turėtų būti parenkami kuogeriausi mokytojai, prityrę pedagogai. Bet dėja. Mes matome klerikalų valdžia tvarko mokyklas visai atbulai. Mes matome, kad mokyklų programė taisoma ton pusėn, kad mažinama matekalika, gamtos niokslai ir kiti panašūs dalykai, o įvedama lotynų kalba, kuri daugiausiai reikalinga kunigams, platinama šventoji istorija ir žinios apie vienuolius ir vienuolynus. Geriausi mokytojai, prityrę pedagogai, kurie su tokia politika nesutinka, šalinami, gi jų vieton statomi mergai-

tės ir berniukai be jokio prityrimo, bet paklusnus krikščionių demokratų mokyklų griovimui, arba kviečiami mokytojauti įvairių ordenų ir įvairių tautų vienuoliai ir vienuolės. Tokiai padėčiai esant mūsų tautai lemta toli pasilikti nuo kitų tautų ir pramonėje ir žemės ukio srityje, ir abelnai kulturoje. Lemta pasilikti paskutinėje vietoje kitų tautų šeimynoje ir buti tiesiog pasumūdeliais. Tas naudinga klerikalams, juodajam internacionalui, kurie gali valdyti kraštą tik tuomet, kuomet jame mažiausia šviesos ir susipratimo, o daugiausia tamsos. Bet tautai ir valstybei pražūtinga.

Klerikalų valdžia nesilaiko teisėtumo. Ji kišasi į teismo dalykus, nori einant konstitucija teismas neprigulmingas. Sulig konstitucijos turėtų būti tikėjimo ir sąžinės laisvė, spaudos ir susirinkimų laisvė; bet klerikalų valdžia to nesilaiko. Mes matome, kad kunigai, kurie yra krikščioniškųjų partijų vadovais, naudoja bažnyčią savo partijų reikalams. Per išpažintį verčiama daryti pasizadėjimus balsuoti už jų partijas, ir kas to nenori padaryti neduoda išrišimo, varo nuo klaukyklos. Tik tokiu būdu kademai turi Seime mažą daugumą. Neleidžiama arba trukdoma kairosioms partijoms, kurios sunkiu momentu išgelbėjo Lietuvą, paimdamos valstybės tvarkymo reikalus ant savo pečių, daryti susirinkimą mitingų. Po visą kraštą arestuojami ištikimiausi tautai ir valstybei žmonės, už tai, kad jie pavojingi krikščioniškoms partijoms asmenys. Visur pasakau, kad dabartinė Lietuvos valdžia, kuri yra kunigų rankose, nieko gero neduoda ir neduos valstybei ir tautai. Tokia klerikalų valdžia daro tiek gero, kiek kukaliai arba usnys laukuose. Geri ukinininkai, pamatę kukalius arba usnys savo laukuose, rauna juos su saknėmis ir meta lauk.

Tai pasakęs aš, kaipo Valstiečių Liaudininkų atstovas, kviečiu pažangiųjų lietuvių visuomenę Amerikoje ateiti mums talikon, ateiti pagalbom išrauti tas mūsų Lietuvoje išaugusias usnis, kurios yra nusmelkusios mūsų ekonomiją, kultūrinį ir politinį gyvenimą, kurios yra nuslopinusios lietuvių Amerikoje upą ir atšaldžiusios prie Lietuvos žmonių nusistatymą; išrauti jas su saknėmis ir lauk išmesti. Ir tuomet Valstiečiai Liaudininkai kartu su kita pažangiaja visuomene sutvarkys Lietuvos pakirusį gyvenimą, visose srityse, ir ves teisėtumą, sudarys tinkamas savo tėvynėn; tuo būdu nupuoles upas oas lietuvius savaime pasileis; sugrįš anie malonus laikai, kokie buvo prie Jono Vileišio. Tas laikas nebetoli. Tas laikas tai sekantieji Seimo rinkimai. Valstiečiai Liaudininkai gavę iš Amerikoje lietuvių paramos per sekamus Seimo rinkimus nušluos klerikalines partijas, suvarys kunigus į bažnyčias; padarys bažnyčias doros ir artimo meilės mokyimo ir skleidimo vietomis, o ne politikos ir neapykantos, kaip yra šiandie.

J. Makauskis.

CHICAGO, ILL.

Pakėkos žodis.

Šiuomi A. L. T. Sandaros 75 kp. taria ačiu visiems Sandariečiams ir Sandariečiams, dalyvavusiems minėtos kuopos vakarėlyje kovo 1 d. Taippat tariame ačiu programe dalyvavusiems, ypač Dzimdzi-Drimdzi, taip gi ir A. Semaškiutei, B. Briedžiutei, Čepukūtei, Šliauteriutei ir vakarėlio rengėjams: J. Andriulenei, J. Semaškai, K. Rugini, V. J. Andriuliui ir A. Brijunui.

S. K. Grišius, pirm.

Kontesto Eiga

AUKSINIO KONTESTO REZULTATAI.	Skaičius Laipsnių (Points)
G. LEVIŠAUSKAS, Hartford, Conn.	2600 1/2
S. JAKUBAUSKAS, South Boston, Mass.	2527
ONA PALUBECKIENE, So. Boston, Mass.	1860
PETRYLA A., Amsterdam, N. Y.	1821
B. KONTRIM, So. Boston, Mass.	1375
J. LEKYS, Dorchester, Mass.	1205
A. BUNICKIS, New Britain, Conn.	843
ANDRIULIENĖ JULĖ, Chicago Ill.	770
A. J. KARSOKAS, Cliffside, N. J.	710
J. VIRBICKAS, Pittsburgh, Pa.	601
S. K. GRISIUS, Chicago, Ill.	570
SELVESTRAS SHATAS, Hudson, Mass.	440
M. KVARATIEJUS, New Haven, Conn.	415
J. ZUBRICKAS A., Bristol, Conn.	410 1/2
S. TATARUNAS, Hudson, Mass.	395
ONA PAREDNINKIENE, Los Angeles, Cal.	360
S. KONTAUTAS, So. Boston, Mass.	327 1/2
K. REIDOSIUS, New Britain, Conn.	300
R. PAPLAUSKAS, Pittsburg Pa.	300
M. L. MASONIS, Detroit, Mich.	285
V. A. VISMINAS, Cambridge, Mass.	267 1/2
A. GUMAUSKAS, Providence, R. I.	197 1/2
A. KRIAUCIALIS, Worcester Mass.	170
J. TRIBULIAUSKAS, South Boston, Mass.	170
P. REMEIKA, Bridgeport, Conn.	150
K. KEIDOSIUS, Baltimore, Md.	140
J. NAUBURIS, South Boston, Mass.	135
P. J. V. SACIKAUSKAITE, Pittsburgh, Pa.	120
MIKAS BUDAS, Chicago, Ill.	105
GRUBINSKAS, So. Boston, Mass.	105
V. VITUKINAS, New Britain, Conn.	85
J. KUIZINAS, Pittsburgh, Pa.	55
MOCKEVIČIUS A., Rochester, N. Y.	30

NEAPGYVENTOJ SALOJ.

Vertė Liekno Murgas.

(Tąsa)

Bet šitas — šitas žinojimas, prie kurio tu esi atėjęs — ištikrųjų turėjai laipsniškai ateiti, procesais?

— Taip, — tarė jis.

— Ir šito dalyko nors pradžia tikrai galėtum man išaiškinti, kas gal pagalbauti man atspėti kame randasi skirtumas?

Jis man nieko neatsakė, po valandėlės vėl tęsiau savo kalbą:

— Ar, man baugu, joguei ten yra kitos priežastys, kurios tau nepersistato. Ar galėtum būti teisybė, kad tau būtų lengviau išaiškinti kitam žmogui, negu man? Ar nėra tame visa paslaptis, jog tu šaliniesi nuo mano mąstymo būdų? Ar tai netiesa, kad tau yra žinoma, jog aš niekad nesupratau tavo būdo?

— Pasakyk man, brangus broli, — greitai paklausė, — ką tu mane apie mane nuo to laiko, kaip čia atvykai?

— Koks tame yra skirtumas, ką aš maniau? — sušukau. Kokį pamatą turiu bile mąstyti? Aš žinau, jog esu kene nors akivaizdoje, kuris dažnai mane aplanko, ir taipgi žinau, jog nebuvau taip nelaimingu, kaip dabar. Ak, Danieliau, buk atviras su manimi... tu nebuvai prielankus man! Kam toliresis nuo manęs, lyg aš bučiau niekam vertas? Kokią skriaudą tau tas padarytų, jeigu ir nesuprasčiau tavęs? Negaliu pasiluoginti nuo tų visų įspūdžių, kurie padarė įtakę man, esu suaugęs vyras, o vienok pavertei mane į vaiką. Jeigu pasakytum man ką nors apie dvasias, aš manau, palaikčiau už teisybę.

— O nelaimė! o varge! — prabilo mano brolis.

— Taip, kad ir tą! rusčiai pasakiau. — Bet tu manai, jog aš nesu tinkamas net atsėti iš tavo gyvenimo, ir iš tavo apsiėjimų. Ne, nebandyk manęs sulaukyti, žinau, kad tas yra teisybė! Jeigu tame nebūtų teisybės, tu pasitiktum broliškai meilei, nestumtum šalta nuo savęs, bet stengtumiesi viską daryti dėl manęs, ką tik galėtum!

— Buk ramus! Buk ramus! — patylomis kalbėjo, — taip nekalkė j mane, brangus broli! Darysiu kas bus galima; pasakykiu kas tik galėsiu.

Ilgą laiką suraukęs kaktą sėdėjo. Pagaliau pradėjo pasakoti savo istoriją.

Grįžtu atgal į tą laiką, kada pirmą kartą užmyniau savo letena šitą sausžemį. Laivas susidaužė į smilčių kalną, kuris randasi priešais mus, ir paskui, kuomet vanduo nupuolė, leidomėsi darban, idant išsigelbėti nuo tos katastrofos, nors tiems, kurie buvome išlikę gyvais. Kelionė sugrąžino mano sveikatą, ir aš dar tebeturėjau savo smuiką; ir kuomet persitikrinau, jog šita vieta nepriklaužia draskančių žvėrių, nei laukinių žmonių, buvau visiškai pasigandėjęs pasilikti taip ilgai, kaip ilgai bus reikalinga. Neturėjau abejonės, kad kada nors laivas turės pasirodyti, o tuo tarpu nebuvau kam trukdyti mano ramumo, išskiriančiant priverstiną draugystę tų žmonių, kurie nesuprato manęs. Pagaliau ištrūkiau ir iš to kėblumo atsprausdamas savo draugų, kad pavelytų man pasilikti ir apsigyventi kitoj pusėj salos, kad greičiau išdabojus jures. Tuojau pasidariau sau šantį ir buvau, aš manau, taip laimingas, kaip niekad nebuvau buvęs pirmiau.

— Kada mėnesiai viens po kitam slinko, ir joks laivas nepasirodė, aplinkybės apsikėitė. Aš permačiau, kad anksčiau ar vėliau mano smuika pasiliks be naudos; ir apie tą patį laiką jurininkai atėjo pas mane pasakyti, jog jie nusprendė parengti laivelį ir stengtis pasiekti kokią nors apgyventą salą, arba sutikti kokį nors laivą. Tai buvo laikas tykiųjų vandenu, todėl jurininkai geriaus velijo išstatyti save pavojų, negu pasilikti ilgaius tokiam apvienijime.

— Tą syk buvau pakviestas išduot didelį nuosprendį: rizikuoti savo gyvastį su kitais jurininkais, ar pasiduoti neabejotinamui, jog kada nors laivas pasirodys, o tuo tarpu pasišvesti darbui, kuris stoksojo priešais mane; ieškot pajėgos, kurią jaučiau paslėptą savyje, be jokio paviršutinio pagelbėjimo ar nurodymo, ir gyvent savo gyvenimą. Gal but, jeigu bučiau matęs priešais save dvidešimtį metų, bučiau bėgęs nuo tokio užsidavimo, bet, kaip tuo syk atrodė, aš pasirinkau tą, kas buvo drąsesnio mano draugams jų baimingoje kelionėje.

— Potam siekdamas prie savo tikslų, turėjau sutikti vieną iš dviejų: pergale arba absoliutišką pragaištį. Kaip tikėjau, taip ir nusidavė; mano smuika likosi nenaudinga, laivas, taipgi, neatplaukė. Laivą laukiau dar per ilgą laiką, pagaliau ir tą svajonę dingo.

Esu tau paminėjęs pamatinį mano argumentų supratimą. Tai yra mano įsitikinimas, kad gyvenybė yra pati savęs locna pabaiga, ir nereikalauja išteisinimo. Taipgi yra mano įsitikinimu, jog kiekviena individualinė dvasia yra mikrokozmas, daug apie save manęs, ir jos pačios išsisteisinimas už buvimą. Kiekvieną dieną eju vis arčiau ir arčiau prie teisybės, pasidarė vis aiškiau ir aiškiau linkui mano supratimo apie žmogišką esybę, ir paskui jau galutinas supratimas, arba pažinimas, pakol atėjo diena, kuomet jau nebebučiau šaukęs laivo, jei bučiau ir pamatęs atplaukiant. Kada mano gyvenimas stoksojo priešais mane, tada mano paties širdyje buvo dalykas taip didelio intereso, kad likusis svietas buvo niekais paliginus.

Iš pradžių aš jaučiausi taip kaip tu dabar kad jautiesi. Buvau užsiinteresavęs maistu ir drabužiais; šviesa ir kitais dalykais, bet laikui bėgant pasijutau beesąs kaip kareivis ant tolimos pasiuntinystės. Išbarščiau savo taką daiktai, kurie buvo reikalingi gyvenimui, nes dabar jie sunkenybėmis. Tas pats buvo su mano smuika, ara ji būtų su striunomis ar be striunų, nedaro man skirtumo. Muzika, kuri virpėjo mano sieloje, ir nunešė mane į tolimą mano gyvenimo erdves, nebuvo jau daugiau apribuota ir suvaržyta per tą, ką žmogaus pirštai gali nuveikti. Tas buvo, kada kartą su vargu trisiuiau ant žemės, o dabar išradau sparnus ir galiu pasikelti į dausas. Eju vis tolyn, kur nauja šviesa švietė man kelią, kur nauja viltis mojavu, ir taip diena po diena eju link tokių dalykų, kurių žodžiais negaliu išpausakoti.

Mano brolis ant valandėlės sustojo, aš tylėjau ir laukiau jo pradėdant.

— Kuomet aš kalbu apie šituos dalykus, — vėl išpalengvo pradėjo, — nežinau kame beesąs, jaučiausi maštantis apie savo broli, kuris, atmenu, buvo pasigandėjęs pasivadinti save materialistu. Tu klausai manęs koks buvo tas gyvenimas, apie kurį kalbėjau? Ar buvo mintis? Ar buvo veikmė? Ar buvo valia?

Tai buvo viskas, aš manau. Tas visada apėmė protavimą ir visatos esybės matymą, bei išsireikškimų pajėgos supratimą; ir tas visados buvo susijudiniu, išsiliėjimas esybės, sielos džiaugsmo ir išaugštinimo kaip okeano vandens. Ir buvo noras, su koncentravimas sielos visų pajėgų į vieną milžinišką spēką. Bet visų svarbiausias, aš manau, ir, gal but, sunkiausias suprasti, buvo ketvirtas ir augščiausi iš visų žmogaus proto gabumų, tai buvo išsivaizdinimas, arba svajonė.

Svajonė yra begalinė, ir jos nepabaigiamas egzistavimas žmogui yra pirmiausiai suprantamas. Taipgi, jis sužino, kad žmogus yra valdytojas jos, kad ji nėra tam tikras prietikis, bet jo paties esybė; kad jis turi tikrai pašaukti ir ji ateina pas jį; kad jis turi tikrai paklabenti ir ji tampa atidaryta jam. Tai yra ji, dėl kurios pilgrimai (šventkeleiviai) ir kryžieiviai kariavo; pranašai ir šventieji išgėdojo. Ji yra geriau suprantama tiems, kurių gyvenimas yra muzikoje, nes muzika randasi arčiausia šitos slaptybės. Jiems, kuria supranta ją, yra gyvos dvasios buvimas. Jos judėjimas yra neapsakomo džiaugsmo tvėrimas, jos painumas yra svajonės begalybė; visas jos pilnumas, stebėtinumas, ir garbingumas yra ten.

Stengiausi atsiminti žodžius, kuriuos mano brolis papasakojo. Jis vėl apsisotojo ant valandėlės, ir žiūrėdamas prieš save sėdėjo.

— Aš nežinau, — vėl pradėjo tęsti savo kalbą, — kaip daug gali perduoti tu tie mano prilyginimai. Daug laiko jau praslinko — kokie aštuoneri metai, norins laiko jau nebeskaičiau, bet tikiu, kad bus apie aštuoneris metus. Buvau einas po biskį prie naujo ir keisto patyrimo, kurio nėra šitame gyvenime, patyrimas, kuris tau, aš išsivaizdinu, pilnai išrodytų viršgamtiski.

— Tokiu būdu, — tarė Danielius, — turi tikėti man kaip tik išgali. Esu tau pasakęs keistas svajones ir jų išsiveržimus, umius vidujinės sielos blyksterėjimus, kurie įeina gyvenybės sienon iki pat gelmių. Tokie patyrimai yra paprasti, poetai juos išdainuoja; bet dabar prisieina pasakyti, kas tai tokio skirtingo, kas išrodo nepalyginamas mano dvasiai — kas tai tokio nepaprasto, kuris su neapsakoma baimė sugraudino mane. Kovojau prieš savo mintis, kadangi neturiu įsitikinimo į nematomus dalykus; stengiausi versti į žodžius tą, kas nėra galima pavesti žodžiais; buvau besigraibštąs absoliutiškoj tamsoj ir paličėjęs ką tokio gyvo. Ir besikamuodamas užkaraviau sau kelią į tą nežinomą žemę, ir tolimas kame buvau nuėjęs ir dalykai, kuriuos nuveikiau buvo mano paties pajėga. Palinkimai, kuriuos turėjau, buvo mano paties valios. Bet dabar kas dieną buvau aplankomas beminčio neužsitikėjimo, jog kas tokis buvo pereinąs mano esybėn, dalykas, kuris nėra mano ypata. Buvau paukščiu besikelias aukštai ore, ir oras turėjo sau valią! Buvo kas tokis, kuris laike mane ir sykiu traukė. Kamavausi dieną ir naktį su mintimis, sulyginant as bile su kuo, kas tik man buvo žinoma, arba girdėta. Bet vel tui — tai buvo naujas dalykas dėl manęs.

Šitie dalykai, kuriuos tau pasakoju reikia suprasti kaip ocsančius įvykiais viduryje susijudinio audros. Buvau tokiam padėjime, kuriamė nėra mąstymo; buvau nevalgęs per dienas; sėdėjau per dienas nepasijudinęs pakol, pagaliau, atėjo augščiausias laipsnis, beviltinė rezolucija, bekilant vis aukšty, bekovojant su nematomomis spēkomis, klumbenant į nematomas duris; ir tuomet umus nuplėšimas barjerų ir įpylimas gyvenimo jurų. Aš tikrai prilyginimais galiu daėti arčiau prie paties dalyko. Buvau keliauninku, ir link saulėtekio lipidamas nuo vieno kalno ant kito, ir staiga užlipau ant pat kalno čiukurio, ir begalinio aušros regėjimo spinduliais persmeigtas stovėjau.

Mano brolio balsas sumažėjo iki šnabzdėjimo: Sustojo kalbėjęs ir randagiai uždėjo savo ranką ant mano peties. Negaliu pasakyti kaip jo žodžiai sujudino mane.

— Ar šitas — šitas dalykas — yra tikras? pasidrasinęs paklausiau.

— Yra tikras, — jis atsakė, — nėra tikresnio.

— Ar tai tas reiškia, jog yra dangus?

— Ne, — jis tarė, — yra kita žemė.

Aš net pašokau iš nusistebėjimo.

— Kaip gamtininkas, — jis tarė, — koks tavo yra įsitikinimas į visatą? Ar yra gyvenybė vietoje visatoje?

(Bus daugiau)

mo jurų. Aš tikrai prilyginimais galiu daėti arčiau prie paties dalyko. Buvau keliauninku, ir link saulėtekio lipidamas nuo vieno kalno ant kito, ir staiga užlipau ant pat kalno čiukurio, ir begalinio aušros regėjimo spinduliais persmeigtas stovėjau.

Mano brolio balsas sumažėjo iki šnabzdėjimo: Sustojo kalbėjęs ir randagiai uždėjo savo ranką ant mano peties. Negaliu pasakyti kaip jo žodžiai sujudino mane.

— Ar šitas — šitas dalykas — yra tikras? pasidrasinęs paklausiau.

— Yra tikras, — jis atsakė, — nėra tikresnio.

— Ar tai tas reiškia, jog yra dangus?

— Ne, — jis tarė, — yra kita žemė.

Aš net pašokau iš nusistebėjimo.

— Kaip gamtininkas, — jis tarė, — koks tavo yra įsitikinimas į visatą? Ar yra gyvenybė vietoje visatoje?

(Bus daugiau)

mo jurų. Aš tikrai prilyginimais galiu daėti arčiau prie paties dalyko. Buvau keliauninku, ir link saulėtekio lipidamas nuo vieno kalno ant kito, ir staiga užlipau ant pat kalno čiukurio, ir begalinio aušros regėjimo spinduliais persmeigtas stovėjau.

Mano brolio balsas sumažėjo iki šnabzdėjimo: Sustojo kalbėjęs ir randagiai uždėjo savo ranką ant mano peties. Negaliu pasakyti kaip jo žodžiai sujudino mane.

— Ar šitas — šitas dalykas — yra tikras? pasidrasinęs paklausiau.

— Yra tikras, — jis atsakė, — nėra tikresnio.

— Ar tai tas reiškia, jog yra dangus?

— Ne, — jis tarė, — yra kita žemė.

Aš net pašokau iš nusistebėjimo.

— Kaip gamtininkas, — jis tarė, — koks tavo yra įsitikinimas į visatą? Ar yra gyvenybė vietoje visatoje?

(Bus daugiau)

DAIL. KAZYS ŠIMONIS.

Dail. Kazys Šimonis yra vienas iš žymesnių Lietuvos piešėjų. Jo paveikslų kolekcijoje, So. Bostone, matyti naujanybė, sąvitumas ir grynai tautinis varų derinimas. Žiūrėdamas į įvairaus turinio jo paveikslų kolekciją, gauni įspūdį, kad dailininkas yra didelis ieškotojas ir lyg abejonėje dar stovįs. Bet bendrai tariant, p. Šimonis yra ekspresionistas; kubizmo ir "senosios mokyklos" modeliai pas dail. Šimonį stovi antrojo vietoj. Jo varų suderinimas yra gyvas, virpantis, banguojantis.

IV.

Slydo laivas; jurė snaudė; Dangus skendo vandeny; Toluma svajonę audė; Susimastė mūsų burys...

Tu sėdėjai, prisiglaudus Prie manęs, švelni, tyli. Dingo atminimai skaudūs; Rupesniai toli, toli...

Saulė leidosi in jurę; Auksc kelias vandenų. Mes tylėjome, sužiurę, Nujautimų kupini...

Tu tarei: "In saulę kelias... Plaukiame in saulę mes." Saulė leidžiasi, varkei; Jis išnyks — ir kelias žus...

Tu tarei: "In laimės šalį Gal tas kelias veda mus?" Saulė leidžiasi, varkei; Jis išnyks — ir kelias žus...

Supo bangos aukso tiltą; Kilo vėjas su nakčia; Oras vėso... Gera, šilta Eūvo man, nes laimė čia...

Tu kalbėjai: "Nyksta saulė; Temsta... Plaukiame sapne." Viskas — sapnas ir apgaulė, Tik ši valandėlė — ne!

Saulė jurėn nusileido; Laivas grįžo jau kraštan... Nebregiu aš Tavo veido. Sapnas, sapnas!... Liudna man.

Vertė M. Vaitkus. (Iš "Baro.")

Izaokas Njutasnas

(1642—1727)

(Tąsa)

Taciau to neatsitinka, nes svarumo pajėga nepaleidžia jį nei vienam žingsniui ir laiko jį orbitoje. Žinant mėnulio greitumą, galima išskaičiuoti kiek nutoltų mėnulis nuo žemės, jei nebūtų svarumo (traukimo) pajėgos. Jeigu tas dydis tikrai lygus 15/3600 pėdos, t. y. tam dydžiui, kuriuo svarumo pajėga kas sekundė atitraukia mėnulį, tai 24 metų amžiaus Njuto no nustatytas visuotinojo traukimo dėslis teisingas, ir svarumo pajėga veikia atvirkščiai proporcingai atstumui kvadratu. Bet šiam uždaviniui išspręsti reikia tiksliai žinoti mėnulio nuo žemės atstumas tajs metais, kuriais daromi l'kuseji skaičiavimai. O tais laikais žinojo tikrai kiek žemės spindulių reiktų sudėti, kad gautumėm atstumą tarp mėnulio ir žemės. Žemės gi spindulio ilgis tada buvo žinomas su žymia paklauda, butent, buvo skaitomas lygus 16000000 paryžiaus pėdų. Šiuos davinus savo skaičiavimams pritaikęs, Njutasnas pastebėjo, kad jo gautieji rezultatai 1/6 nesutampa su tais, kurie jo manymu turėjo gautis. Skirtumas atrodo nedidelis. Bet Njutasnas taip dabodavo mokslinės tiesos, kad nē nepasistengė pasibelbtį savo nuomonės. Jis stačiai, anot jo paties betariant, "ilgam laikui atidėjo į šalį tolimesnį šio dalyko tyrinėjimą."

Tam pačiam laikui reikia prisikirti ir trečią garsųjį Njuto no atradimą — šviesos spindulių išsilaidymą prizmės pagalba, ką jis atliko 1666 m.

1664 m. t. y. dar studentaudamas Njutasnas įsigijo stiklinę prizmę. Prisiminus menkus pinigų išteklius, kuriuos Njutasnas turėjo ir stiklo dirbinių brangumą XVII šimtretų teks pripažinti, kad toks pirkinys buvo didelis įvykis neturtingo studento gyvenime. Darydamas bandymų šio prizme, Njutasnas, matomai, norėjo patikrinti tada labiausiai paplitusias teorijas apie šviesos reiškinį esmę. Tuo metu Njutasnas jau buvo pusėtinai išsipraktikavęs optikos reiškinius tyrinėti. Pirmieji jo darbai šioj srity ankštai sujungti su praktinės astronomijos darbais. 1666 m. tradžioje Njutasnas daug padirbėjo d'indantiesiems stiklams ir cindrodžiams šlifuoti. Tai dirbdamas jis praktiškai susipažino su pagrindiniais atsispindėjimo ir lūžimo dėsniais, su kuriais jis jau pirmiau teoretiškai susipažino skaitydamas žymiausių fizičių traktatus. O juk ir praktinė optika ligi Njuto no daug pažengė pirmyn. M. M. Filipovas sako: "Nuo Dekarto laikų šviesos lūžimo teorija labai mažai pasislinko pirmyn. Dekartas atrado pagrindinį dėsnį, kurs nustato priklausomybę tarp kritimo ir atsispindėjimo kampo, t. y. jis išsprendė geometrinę klausimo dalį. Apie laumės juostos ir šiaip jau kunų spalvas buvo labai neaiškūs supratimai; beveik visi tų laikų mokslininkai pasitenkindavo pasakę, kad ta ar kita spalva yra "mišinys šviesos, su tamsybe," arba kitų spalvų mišinys. Savaimė aiškūs tas faktas, kad laumės juostos spalvų atsiradimas šviesos spinduliui einant pro prizmę ar pro blogą optikos stiklą visiems optika užsiimantiems buvo gerai žinomas, ir kad tą nudažymą buvo stengiamasi visomis technikos pajėgomis panaikinti, nors tada jo priežastis dar buvo nesuprantama. Bet visi buvo tvirtai įsitikinę, kad visoki spinduliai eidami pro prizmę ar didinantįjį stiklą visai vienodai lūžta. Tą laumės juostos spalvų atsiradimą pri-

mesdavo išimtinai prizmės, arba didinantiojo stiklo netaisyklumumui, ir manydavo, kad šį reiškinį būtų galima panaikinti, jei prizmės šonai būtų matematiškai plokštūs ir briaunos tiesios"... Anot Filipovo gryžės į Kembridžę jis (Njutasnas) susitvėrė gerą trisienę prizmę ir padaręs keliatą bandymų štai ką sugalvojo: langinyčioje išgręžęs mažą skylutę jis paleido pro ją saulės spindulių pluoštelį ir tuo budu jį izoliavo įtamsiame kambary; mintis visai teisinga, nes švesy šis reiškinys buna ne toks ryškus. Tai buvo pirmas žingsnis prie šviesos analizo. Prizmę taip pastatęs, kad vienas jos šonas (siena) būtų beveik horizontalus ir praleidęs tą šviesos pluoštelį pro jos šonines sienas, Njutasnas pamatė kitoje sienoje pilgą laumės juostą, arba spektrą, kuris jo bandyme buvo penkis kartus ilgesnis nei kad platus. Tokį aiškų ir gražų reiškinį nebuvu galima gauti kitaip, kaip tik su plonu saulės spindulių pluošteliu ir tik tamsiame kambaryje, o pirmas Njuto no gautas įspudys buvo grynai estetinio charakterio. "Didelio malonumo suteikė man šių grynų ir ryškių spalvų reginys," rašo pats Njutasnas. Po estetinio įspudžio ejo mokslinis reiškinio analizis. Sulig tų laikų teorijomis visi spinduliai turėjo luži vienodai. Kokiu gi budu apvalus spindulių pluoštas eidamas pro prizmę vieton apvalaus, ar šiek tiek pagilovo vaizdo davė tokį vaizdą, kuris sudarė labai išstęstą elipsį panašesnį į juostą nei į ratą? Aišku, kad spinduliai vieton to, kad liktųsi lygiagretūs, smarkiai išsiskirstė. Viena tik geometrija nepaaiškino dalyką: reikėjo ieškoti reiškinio išaiškimo fizikoje. Ar tas reiškinys įvyks ne dėl to, kad saulės diskas (ratas) duoda įvairių spindulių, žiurint į tai, ar jie eina iš jo vidaus ar iš kraštų? Njutasnas veikia įsitikino, kad šis geometrinis aiškimas neturi pagrindo. Skaičiavimai jam parodė, kad matomas nuo žemės truputį didesniu kaip pusės laipsnio kampu saulės disko kraštas negalėjo turėti įtakos spindulių skyrimuisi, kurs yra lygus apie pustrčio laipsnio. "Mane apėmė žingeidumas ir aš vėl pasiemiau prizmę," pasakoją pats Njutasnas. "Tada aš eimiau manyti, kad išėję iš prizmės spinduliai susikreivina." Patikrinęs šį dalyką bandymui, jis įsitikino, kad nors spinduliai išsiskirsto, bet eina tiesiomis linijomis. Šiame jis lengvai įsitikino kaitaliodamas atstumą tarp ekrano, kuriame norėdavo laimės juostą gauti ir taip plyšio langinyčioje... Tada jam gimė mintis, kad reiktų atskirti, kaip kad tą pioną baltos spalvos spindulių pluoštą atsikyrė, ir naujai gautų spindulių pluoštą. Tai buvo antaras svarbesnis žingsnis spektro analizo srity... Kitas, dar plonesnis grynai raudonų spindulių pluoštelis buvo tyrinėjamas. Gautus raudonus spindulius į prizmę paleidęs, Njutasnas pamatė, kad jie vėl lūžta, bet šiuo sykiu nedaug ir visi beveik vienodai, taip, kad Njutasnas manė, kad visai vienodai. Pakartojęs bandymus su geltonais, žydrais ir kt. spinduliais jis pagalios surato vyriausią savybę, kuri skiria vienus ar kitus spindulius nuo tos ar kitos spalvos spindulių. Pro tą pačią prizmę leidamas vien tik raudonus, ar tik žydrius ir tt. spindulius jis galutinai įsitikino, kad balta spalva yra iš įvairiai lūžtančių spindulių ir kad spindulių lūžimo laipsnis yra ankštai surištasis su jų kokybe, butent su spalva.

KAZYS IR DĖDĖ

—Labas rytas, Dėdė! — o ko dėl tokis susirupinęs atrodai?

—Tužmastis, vaike, puolė galvą...

—Tai kame gi priežastis? — gal per daug "ruginės" įmetei į save?

—Ne, vaike, mačiau gazetose parašyta, kad šventas tėvas mūsų Vilnių lenkams atidavė.

—Niekio stebėtino, Dėdė. Kurie sekė klerikalų politiką ir Lietuvos kunigų žygius, tai jau senai, tas buvo permatyta, kad Lietuvos kunigija valdydama šalį prie to prives. Juk mes nesykį sakėme, kad iš Papos mes nieko gero laukti negalime ir nesulauksime, taipgi sakėme, kad vieton klupinėti apie Papą, geriaus rupinkimės savais reikalais, tada daugiau laimėsime. Mes jau iš anksto žinojome, kad Papa, kuris yra buvęs lenkų burdingierius yra palinkęs jiems tarnauti, nežiurint koki Lietuvos butų skriauda.

—Aš, vaike, tokių jūsų pasakymų nesu girdėjęs.

—Taip, Dėdė. Aš žinau, kad nei tu, nei kitas kuris tik yra klerikalų akiai sufanatizuotas to nežinojo. Nežinojo dėlto, kadangi buvo uždraustas skaityti mūsų laikraščius, lankytis į mūsų parengtas prakalbas arba kitus susirinkimus, kuriuose tokie dalykai buvo apkalbami ir žmonėms teisingai aiškinami.

—Aš mislinu, kad tu, vaike, meluoji taip sakdamas. Jeigu tikrai taip tu žinotai ir butum žmonėms aiškinęs, tai visi būtų tau tikėję.

—Netiesa, Dėdė. Žmogus tik tada gali būti pertikrintas, kada dar jo jausmai nėra fanatizmo suėsti ir iš antros pusės tas fanatizmas ant jo neveikia. Juk mes iš gyvenimo esame patyrę, kad fanatiką pertikrinti, tai lyginai, kad stengtumės iškilusį gaisrą su taukais užgesinti.

—Čia, vaike, kitaip nėra, kaip tik Dievo rykštė Lietuvai užtai, kad joje bedievybė platinasi.

—Jeigu jau anot tavęs, Dėdė, butų vadinama "Dievo rykštė", tai butų ne keno kito kaip tik pačių kunigų užtraukta. Juk jie išeidami kunigystės mokslą, kad dabos bažnyčias, jose melsis ir žmonėms, kurie yra tikinti skelbs Kristaus mokslą ir mokys juos doros. Gi dabar jie to nedaro. Vieton melstis bažnyčiose, tai jie užsiauginę barzdas susėdo bankose, Ministerijose, Mokyklose ir kitose valdiškose įstaigose. Kada tie kunigėliai pradėjo taip sakant "Dviem Dievams" tarnauti, tai nei vienos tarnystos neatlieka kai reikia ir Lietuvai dėlto gauna vienas po kitam didelius nepasisekimus. Dabar pažvelgkime į kitas tautas, kur kunigai stovi vientik bažnyčiose, o svietiški žmonės veda šalies reikalus. Ten viskas eina tvarkoje. Tikėjimas tose šalyse yra daugiau gerbtinas dėlto, kadangi ten kunigai nekai-

šioja savo nosis kur jiems nereikia. Gi svietiški žmonės, patyrę žmonės vesdami tvarką, moka atsilaikyti prieš Papos arba keno kito daro mus užsipuolimus.

—Tai tu, vaike, sakai, kad kunigai tam kalti?

—Aš, Dėdė, niekad nenoriu žmogų įtikrinti vientik pasakytai žodžiais, bet aš savo pasakymą visuomet paremiu faktais. Štai kad ir dabar. Kada Popiežius tokią skriaudą Lietuvai padarė, tai rodos kunigai turėtų tą skriaudą žmonėms aiškinti ir nurodyti, kaip tą padarytą skriaudą atitaisyti. Bet jie to nedaro. Jie vieton aiškinti tuos reikalus ir žmonėms nurodyti, kaip galima butų atgauti mūsų Sostinę Vilnių, tai savo surengtuose mitinguose tik plusta kitus visai to neprisimindami. O kad tas mano pasakymas yra teisingas, tai štai, Dėdė, aš tau paduodu porą faktų: Vasario 22 d., Pagyriuose, Ukmergės apskrityje, kalbėjo Valstiečių Liaudininkų Partijos Seimo narys P. Šlėvė. Kada jis pradėjo kalbėti miestelin susirinkusiems kaimiečiams ir jiems aiškinti Lietuvos reikalus, kas kokias skriaudas Lietuvai daro, tai vietinis kunigas, įsakė savo varpininkui, kad jis kiek gali smarkiai muštų į varpus ir kad tie varpų garsai užtrenktų šlėvės kalbą ir žmonės jos negirdėtų. Varpininkas klausydamas kunigo paliepimo, davė į varpus visu smarkumu per valandą laiko. Bet šlėvės kalba nepertraukė ir susirinkę žmonės jos klausė. Gi kada varpininkas užduso bezvandydamas, tai turėjo apstoti. Minia žmonių išklausę prakalbos pareiškė, kad tokis kunigo įsakymu varpų skambinimas yra ne kas kitas, kaip tik kunigų pasiskambinimas sau po dušų. Dabar paminkime kitą faktą: Besiartinant į Skuodos antrąją tarybą rinkimams, taipgi tą pačią vasario 22 d. ten kalbėjo kunigas Dagilis, kuris netik, kad bažnyčioje iškeikė vadinamus bedievius, bet ir rinkoje kalbėjo. Kada tam miestelin atvykę žmonės sužinojo, kad rinkoje kalba kunigas Dagilis, tai susirinko jo paklausti. Mat jis yra garsus tuomi, kad su savim brauningą turi. Jam pradėjus kalbėti, tuoj iškeikė kitų pažiūrų žmones. Iš publikos paklausė jo ar turi brauningą? Gi jis vieton atsakymo aiškina, kad girdi, bedieviai yra su uodegomis ir tik ragelių jiems reikia. Tada iš publikos pasigirdo balsas: "Gal ir tamista esi su uodega?" Kunigas Dagilis ant to atsakė: "Taip, einam į pirtį parodysiu!" Davatkos išgirdusios tokį kunigėlio pažadėjimą pradėjo juoktis, gi rimti žmonės pasipiktino. Jie pasipiktino todėl, kad tas kunigas budamas Seimo nariu, vieton rupintis šalies reikalais ir žmonėms

aiškinti, kaip išbristi iš vargų ir tų visų skriaudų Lietuvai darančių, tai jis kalba apie uodegas ir savo uodegą siulo parodyti.

—A. nežinau, vaike, ką reikia daryti, jei taip yra?

—Išeiga, Dėdė, yra. Mes visi lietuviai, turime, pasakyti, kad jus kunigai, kaip galite greitai apsiskuskite barzdas ir eikite į bažnyčią, kur jus privalote būti. Gi šalies reikalus lai veda patyrę žmonės, kurie mokės Lietuvą nuo skriaudų išgelbėti. Ir jei norime, kad Lietuva butų nepriklausoma, tai tą butinai turime padaryti sekanciais rinkimais Lietuvoje. Gi dabar turime visi paremti Makauskio misiją, kad kiek galima sudėjus rinkimams aukų, kad galėtų Lietuvos žmonėms parodyti tokius kunigų darbus.

—Aš, vaike, pilnai sutinku su tavo pasamymu ir pirmas pakloisiu dolerinę Makauskiui, bo aš nenoriu į uodegas žiūrėt.

Arizonoj užmokėta penki šimtai dolerių už nužudymą vilko, kuris pridarė blėdies apie \$25,000, išpiaudamas galvijų ir avių.

A.L.T.S. REIKALAI.

PITTSBURGH, PA.
Susirinkimas.

ALTS. 35 kp. mėn. susirinkimas įvyks nedėlios vakare, bal. 5 d., 7:30, L. M. D. svetainėje. Prašomi atsilankyti visi nariai, nes turime daug svarbių dalykų aptarti: Makauskio sutikimas, Liepos Ketvirtos piknikas ir tt. Taip pat nepamirškite užsimokėti duoklių.

Fin. sekr. J. Virbickas.

PITTSBURGH, PA.

ALTS. 84 kp. narių domei. Gerbiamieji ALTS. 84 kp. nariai, visi matėte iš Centro Sekretoriaus organe paskelbimo, kad visi nariai turime užsimokėti savo mokesčius už organą "Sandara", nes kitaip busime spenduojami ir gal daugelis iš mūsų negalėsime buti renkami atstovais į ALTS. Seimą. Todėlei brangūs draugai ir draugės, Sandariečiai, skaitau sau už pareigą, kad mes visi apsimokėtume savo užvilkamas mokesčius ir tuomi išpildytume Centro prašymą.

Šiuomi pranešu, kad visiems nariams pasiunėiu atvirutes ir prakau iki pirmai d. balandžio apsimokėti savo duokles, kurie negalite ateiti į susirinkimą, prašome ateiti pas Sekretorių po sekančiu antrašu: Romaldas Paplauskis, 2333 Mulberry Way, Pittsburge.

Taipgi, gerbiamieji, žinote, kad "Sandara" yra begalo naudingas laikraštis darbininkui žmogui, todėl, jeigu kas norite skaityti "Sandarą," arba pasiųsti ją Lietuvon, visados patarnausiu tamistoms pateikdamas "Sandaros" kainą ir kitus patarnavimus atliksiu dykai. Kas užsirašys "Sandarą" sau ar Lietuvon, arba atnaujins, visi gaus "Sandaros". 1925 m. Kalendorių.

ALTS. 84 kp.
Sekr. R. Paplauskis.

Lai PAIN-EXPELLERIS Praveja Skausmus! Trinkite greitai taip, kad šis stebėtinai linimentas persisunktų per odą į patį vietą, iš kur pacinas nesmagumai. Pain-Expelleris palengvina kraujo sukėpimą ir atsteigia normalį kraujo tekėjimą gisjomis. 35c ir 70c vaistinėse. Tėmykite, kad butų Inkaro vaizbažniklis ant pakelio. F. A. D. RICHTER & CO. Berry & South 5th Sts. Brooklyn, N. Y.

Choro Repertuaras

Mėnesinis Muzikos Leidinys metams \$2.00. No. 1-mas, 2-ras ir 3-čias trijų mėnesių jau atspausdintas.

ITALPA:
"Liaudies Dainiui," — Maršas, (maišytam kvartetui arba chorui).

"Šienapiūtė" (Mergnų kvartetui arba chorui).

"Tėvynėn," (lygiems balsams).

"Važiavau Diena," iš "Bėda" (maišytam kvartetui arba chorui). Šio leidinio kaina 75c. Chorams duodama didelis nuosimtis.

A. BAČULIS
421 Sixth St., So. Boston, Mass.

VIEN TIK DĖL VYRŲ.

Svarbiausias šių dienų išradimas, kuris suteikia vyrams sveikatą ir gerą ateitį.

Bukite tikru vyrų! Džiaugkitės gyvenimu! Vienintelis gydymo budas, kurį ką tik išrado daktaras Wentworth, tai yra gydymas be vaistų.

Nei vienas vyras, nežiurint kokio amžiaus jis butų, neprivalo daugiau kentėti.

Rašydami laiškus, įdėkite už 2 centu stampą atsakymui.

DR. WENTWORTH
103 E. 12th St., New York, N. Y.

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS Gydo, Reumatizma, Ranku, Kojų, Nugaros skaudėjimą, Saiti, Ranku, Kojų, tirpimą. Dusuli, Galvos skaudėjimą, ir teip visokius skaudėjimus (tik ne ronas). Tūkstančiai žmonių yra išsigydyę o milijonai dar nežino apie tai. Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta auksu, kiek ji pati sveria su lig naudos gydymo. Kaina. 75 centai, \$1.50 ir \$3.00 ir 10 centu extra už persiuntimą. Klauskite pas aptiekorius teip DEKSNIS NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

Fotografafas ir Maliorius

VAZIUOJA LIETUVON.

Buvęs Philadelphia fotografafas trečiu kartą važiuoja Lietuvon. 1922 metais dėl 900 Amerikos Lietuvių sanžiningai patarnavau nufotografuodamas jų gimines Lietuvoje: Suvalkų ir Kauno rėdyboj. Daug kas šiuntė pinigų nusitraukt paveiksams, bet jų nesulaukė. Lietuvi! Jeigu nori kad Lietuvoje nufotografuotiau jūsų tėvukus, brolius, seses, triobas su gyvuliais, ar mylimą vietą, tai rašyk tuojaus pilną adresą jūsų giminių Lietuvoje, ir savo adresą, nes Amerikon sugrįžęs rudenyje, 1925 m. prišiusių prabas. Pamatę Sampalus duosite užsakymą. Pinigų ant rankos nereikalauju. Nereiklausiu pinigų ir Lietuvoje nu jūsų giminių. Aplankysiu visus Lietuvos tolimesnius kampelius.

V. J. STANKUS Fotografafas
70 N. 7-th St., Easton, Pa.

KREIPDAMESI Į BULĖ JŠ TAIGĄ, FIRMA AR ŠIAI BIZNIERIŲ, PAZYMKITE JOG SUŽINOJOTE "SANDAROJE."

LIETUVIŲ RESTAURANAS

Valgiai gerai padaromi ir patarnavimas mandagus. Lietuviai užėikite pas saviškį.

239 Elm St.,
New Britain, Conn.
M. Gaidimauskas, Savininkas.
(1)

Proga del Visų.

Išigyk sau Namą per mūsų pirmą visuomet gausit pigiau kaip kitur, nepaisant kur arba, kokioj dalyj miesto, nes mes susižinom su didėm Korporacijom. Turime Namų parduvimui visose dalyse Naujoj Anglijoj. Taipgi mes parduodame Ukes ir Lotus nežiurint kokioj Valstijoj norėtumėt. Sutausome visokius dokumentus, Apraudžiame (Insuriram) visokią nuosavybę.

Su viršminėtais reikalais kreipkitės pas:

M. J. KASTANT,
1348 Cambridge St., Room 4,
Cambridge, Mass.
Tel. Porter 2179
Notary Public, Constable.

Puikys plaukai turėtų buti kiekvienos moteries pasididžiavimo turtu, bet pleiskanos ir naikinimo darbas cina ranka rankon.

Ruffles

yra pleiskanų mirtinuoju priešu. Priežiurėkit gerai savo plaukus ir galvos odą pirm, negu tie paslaptingi parazitai pakirs plaukų šaknis, apdengs jų galvos odą nevariomis baltomis lupynomis, kas bus priežastimi jūsų plaukų slinkimo. Pirkite bonką Ruffles už 65c pas savo vaistinėją, šiandien, arba tiesiog per pašta iš laboratorijos. F. A. D. RICHTER & CO. Berry & South 5th Sts. Brooklyn, N. Y.

Kam Naudoti Castor Oil Kad

TAK-A-LAX

Toj linijoj liuosuotojas. Jis priimnus gerti ir duoda geras pasekmes dėl jaunų ir senų.

MUTUAL PHARMACAL CO.
8 už 10c. Boston, Mass. 24 už 25c.

Ar Manai Aplankyti LIETUVĄ?

KELI METAI KAIP MATEI LIETUVĄ IR SAVO GIMINES. VAZIUOK LIETUVON IR PRALEISK VASARĄ SMAGIAI LIETUVOJ. AMERIKOS LIETUVIAI APLANKĘ LIETUVĄ SAKO TUREJO GERIAUSIAS VAKACIJAS IR GERIAUSIUS LAIKUS SAVO GYVENIME.

Paklausk tų Lietuvių kurie buvo Lietuvoj, kiekvienas Tamistai pasakys: Važiuk Lietuvon vasarą praleisti! Kelionė Lietuvon ir atgal tik \$181.00 (Raund trip).

Laivakortę galite nusipirkti išvažiuodami dėl sugrįžimo atgal į Ameriką daug pigiau negu perkant į abi puses. Amerikos lietuviams praleisti vakacijas Lietuvoje yra didelis turtas dvasinis ir moralis, nes kiekvienas gali pasimatyti su savo namiškiais ir giminėmis ir susipažinti su Lietuvos žmonių gyvenimu ir pačia valstybine tvarka, Lietuvos kulturiniu ir ekonominiu gyvenimu.

Lietuvoj Pragyvenimas Pigus.

Lietuvoj vakacijos galima daug pigiau praleisti ir daug geresnių laikų turėti. Galima pavaižinėti po gražias vietas Klaipėdos krašte pajurį ir Birštoną ir kitas Lietuvos gražias gamtos vietas. Nemunu iš Alytaus į Klaipėdą.

Važiukite Per SANDAROS Agentura.

Važiukite per SANDAROS Agenturą, kuri patarnaus kiekvienam kogeriausiam kelionėj Lietuvon ir atgal. Rašykit mūsų Agenturon ir reikalaukite informacijų dyl'ai. Per mūsų Agenturą galite važiuoti iš visų Miestų ir Valstijų, visur mes tamistoms duosime geriausius patarnavimus. Nelauk ilgai, tuojaus rašyk ir klausk informacijų.

SANDAROS AGENTURA

327 E. Street,

So. Boston, Mass

Lietuviai Amerikoje.

BALTIMORE, MD.

7-nių metų Lietuvos Nepriklausomybės šventės paminėjimui, Prakalbos, Dainos ir Deklamacijos.

Vasario 16 d. Baltimorės Lietuvių Taryba buvo parengusi Lietuvos Nepriklausomybės dieną paminėti vakarą. Žmonių prisirinko gara gražus būrelis ir visi domėjosi vakaru. Vakaro vedėju buvo Balto. Liet. Tarybos pirmininkas Ant. Kurelaitis; jis savo užduotį atlikdamas perstatė Atletų Klubo kvartetą po vadovybę gerb. M. Rutkaus sudainuoti Lietuvos himną, "Lietuva brangi mano Tėvynė." "Kur bėga šėsupė." "Graži čia giružė" ir "Kur bakažė samanota" Sudainavo panelė Leonora Piravyčiūtė, akompanavo jos sesutė. Gana gražiai išėjo. Jonas Ugenskis ir Mag. Ugenskaitė. Jis griežė smuika, o jina pianavo, tikrai atliko užduotis. P-lė Alena Mažiūčiūtė irgi gražių dainelių padainavo.

Deklamacijos: "Miela Tėvynė" — Lilė Rekiūtė, "Is Darbininkų katekizmo" — O. Žeiliuė, "Vytautas didis" — Ema Šimanskiūtė, "Paralelis" ir "Neverk pas kapą" — Kost. Pelanis.

Seka gerb. Nado Rastenio prakalba. Jis kalbėjo apie Lietuvos Nepriklausomybės šventę ir sakė, kad šioje šventėje ne užtenka vien tik nuveiktai darbais praieityje pasidžiaugti, bet reikia tą dieną pažymėti koku nors prakalbu darbu. Jis kvietė susirinkusius aukauti Lietuvos našlaičius sušelpiti. Vaizdingai ir įspudingai nupiešė skaudžią Lietuvos našlaičių padėtį. Po jo kalbos buvo rinkta aukos. Surinkta \$60.83.

Po rinklevos brolių Vaitkų ir Matusėvičio muzika sekė Vincas Jiedviem akompanavo, o šiedu griežė ant smuikų net keletą gana gražių kavalkų. Jiems publika gausiai plojo. Po to vėl buvo perstatytas kalbėti gerb. Nadas Rastenis. Šiuo atvėju jis kalbėjo apie Lietuvos Nepriklausomybę ir abelnai dabartinę padėtį Lietuvoje. Abi kalbos N. Rastenio publikai patiko. Užbaigai vakaro p-lė Ema Šimanskiūtė padeklamavo deklamaciją "Meilė."

Su tuo vakaras gražioj formoj užsibaigė.

Beje, dar vienas svetin-tautis Gab. Welbrius, gana puikus pianistas, paskambino gana įspūdingai.

Aukuotojų vardai: Po 2 dol. — Ona Česnienė. Po 1 dol.: P. Lazauskas, B. Petraitis, J. Gapšys, Amb. Laukaitis, J. Dekinis, Pil. Ulgenskis, Anė Gulauskienė, J. Kiskis, K. Akelaitis, Pil. Mieliauskienė, A. Alekna, Pil. M. Valūnienė, L. Kašinskas, D. Mačiulis, J. Mačiulaitis, A. Bradunas, J. Klevička, J. Čėsna, J. Džigas, S. Levanavičius, Pil. Wasinguff, D. Mažintienė, Pil. Akelaitienė, Pil. Venskaitienė, J. Galinaitis, K. Pečkis, P. Milinuskis, V. Bielis. Viso stambių ir smulkių aukų surinkta \$60.83, kurios per P. Lazauską pasiųstos Lietuvon vardu gerb. Moterų Globos Komiteto Baltimorės L. Taryba pageidauja, kad Moterų Gl. Komitetas būtų kaip ir centru visų Lietuvos skyrių ir kur reikia tas komitetas šelpių našlaičius, varde B. L. T. reiškiu padėką visiem programą pildžiusiems susirinkusiems ir aukavusiems našlaičių naudai. Gi svetainės Bendrovei už svetainę kuri kas met dykai ačiū gauna.

Tarybos koresp. A. Kurelaitis.

NEW HAVEN, CONN.

Kovo 12 d. sunkiai susirgo nuo perdaug didelio kraujo spaudimo žymus vietos Sandariečių veikėjas, gerb. Kaz. A. Makarevičius, dabar gyvenąs Ansonia, Conn. Pašaukta specialistai gydytojai, kuriems ligos pavojų pavyko prašalinti. Tačiau liga yra gana rimta. Makarevičius yra išdininkas II Apskričio.

Jo draugai ir pažįstami reiškia jam ir jo šeimynai užuojautą.

Pažįstamas.

LAWRENCE, MASS.

Klerikalai desperacijoj.

Vietos klerikalai pastaruoju laiku eina visu smarkumu prieš vietinį Tautiškos Parapijos kun. šleinį. Jie savo "Darbininke" jį bagaslovina visokiais budais. Šiandieniniai Lietuvos klerikalai nepasisekimai juos labai išgąsdino. Jie bijo, kad Romos papai nepažintų Vilnių lenkams, kartais klerikalai gali pareikalauti klerikalų kunigų atsiskirti nuo Romos ir pradėti savo tautinį katahkišką darbą. Kun. šleinyns jau senai permatęs reikalą su Roma nieko bendro neturėti.

Kiek teko girdėti, tai nedėlioje kovo 29 d. Tautinės Parapijos Saleje 156 Garden St., 7:00 vakare rengiamos prakalbos. Kalbėtojai užkviesti iš So. Bostono, kurie praneš tokių dalykų, kurie suinteresuos Lawrencečius, nes yra neapsakomai svarbūs.

Nebažnytinis.

LAWRENCE, MASS.

Kovo 8 d. pas mus buvo Pramo Rimkaus koncertas. Bet žmonių atsilankė visai mažai, taip kad p. Rimkui ir išlaidos nesurinko nuo įžangos. Mat pas mus tų pramogų jau kas sekmadienis, taip kad ir žmonėm jau pabosta vaikščioti į sales. Eina dar jie klausyti tik tokių dalykų, kurie yra žingeidūs, retesni dalykai. Nežinau, ar visus taip pasižymėjo p. Rimkus, nes jo koncertų recenzijų neteko dar laikraščiuose matyti, bet čia pas mus jis sudainavo labai mažai, tik tris daineles ir jos visos išėjo silpnai. Iš kitą programą užpildė vietos dainininkai, butent: p-lės Černiauskaitės ir J. Navadauskas, pianu — p-lė Tataronaitė. P-s Navadauskas ir p-lės Černiauskaitės net buvo iššaukti vis atkartoti. Ypač p-s Navadauskas gerai sudainavo "Stasj." Apskritai naujasni dalykėliai publikai geriau patinka, negu senesni, ypač kurie jau vis kas parengimas ir vakaras galima išgirsti.

Kitas blogas dalykas, tai mūsų žmonės, kad jie, vieton ateiti į mūsų pramogas, vakarus, sėdnamie ir girtuokliauja, o kiti, kurie ateina kad ir į tą patį klubą, kur yra salė, sėdi prie kortų, arba prie "munšaino." Klubas ima nemažai už salę (\$25. ir dar "leidimą" iš miesto butinai priverčia turėti, kuris kainuoja \$6.40), o pačių klubiečių beveik kiekviename lietuvių parengime mažai tematyti. Kad ir šiame Pr. Rimkaus koncerte tik matės koki trys nariai. O iš viso klubas turi apie 3-400 narių. Rodos jei jau pačių lietuvių vieta-salė naudojama ir duodama, kad klubas pelnytų, tai ir reikėtų nors jau tuomi pagelbėti rengėjams, kad ir rengėjų pramogas atsilankyti ir kiek įžangos įmokėti. Ir jei taip dažnai atsikartos, tai vakarų rengėjai turės ieškoti kitos išeities, kuri paskui klubui nebus sveika —

K. Narys.

GREENFIELD, MASS.

Kovo 6 d. įvyko čia ristinės. Juška ritosi su italu. Lietuvis lengvai sulaužė italą. Žmonių buvo susirinkę skaitlingai.

S. J. K.

WESTFIELD, MASS.

Čia vienas senbernis nusiplovė su ženotu. Pastarasis perkandose senberniui pirštą. Gydytojas sako, kad ims apie du mėnesius, kol sugys. Tai vis tas munšainas ir kozyriai. Peštukai yra abudu karšti katalikai.

Vietos kunigėlis bando kenkti pažangiems žmonėms. Bet šie irgi nesnaus. Pažangiųjų rankose yra visos vietos draugijos ir todėl jie turi didelę galę.

"Darbininką" vietos lietuviai pradėjo vadinti utėlių organu, o jo redaktorius utėlių specialistas. Todėl dabar jei kurie ir skaito "Dar-ką", tai slepiasi.

Vėjo brolis.

PITTSBURGH, PA.

Kovo 8 d. "Ruta," Budavojimo ir paskolos d-ja, turėjo surengus metinį bankietą. Svečių dalyvavo apie pusantro šimto. Apart gardžios vakarienės, buvo ir programos, kurį išpildė Kazlauskos orkestras ir p-lės A. Stravinčiūtė, V. Varsaiūtė, O. Lelionitė, M. Virbickaitė ir Virbickutis. Bankieto vedėju buvo "Rutos" pirmininkas J. Virbickas. Trumpas prakalbėles pasakė šie: Rukas, P. Volungevičia, Mažiukna, Kazlauskas, Baltrušaitis, Šimkunas, Ruzenskas, V. Volungevičia, Jančevičia, Blazaitis, Dr. J. Baltrušaitienė, Pivarurienė (iš Chicagos), Kazlauskas Jr.

Kalbėtojai pareiškė, kad tai buvo vienas iš geriausių darbų suorganizuoti minėtą bendrovę.

Buvęs bankiete.

BRIDGEPORT, CONN.

Kovo 7 d. čia apsilankė su prakalbomis gerb. J. Makauskis, atstovas Valstiečių Liaudininkų Sąjungos Lietuvoj. Gerb. J. Makauskis savo gausingo turinio prakalboje daug svarbių dalykų išskėlė aikštėn, iš Lietuvos kuniginės politikos ir nurodė kokius budus dabartinė Lietuvos valdančioji klasė naudoja Lietuvos liaudies laisvei ir apsvietimui. Sulj kalbėtojo išsireiškimui, tai jau taip ilgai tvarkytis negali ir Lietuvos piliečiai jau negali ilgiau nešti priešpados ir tamsinimo našta; jie reikalauja nuo Amerikos lietuvių moralės ir materialės paramos. O labiausia pagelba yra reikalinga Seimo rinkimų laike.

Antras kalbėjo gerb. V. Vitukinas, iš New Britain, Conn., ALTS. 2 Apskričio organizatorius. Pastarasis savo trumpoj kalboje apibūdino Sandariečių darbuotę tikslą, reikalingumą remti Lietuvoj Valstiečių Liaudininkų Partijos veikimą, o ypač artinantis Seimo rinkimams.

Atstovo J. Makauskio kalba, kiek teko sužinoti iš klausytojų, visi likos pilnai patenkinti ir randas geram upe rėmimui tikslu, tik apgailėtina, kad gerb. J. Makauskis rengias apleisti Ameriką trumpam laike, tai gal nekterkos lietuvių kolonijos neteks progos išgirsti jo pranešimų. ALTS. 15 kp. Koresp.

"Kiekvienu moderniška mergina privalo turėti šaperoną," — sako rytiniai laikraščiai. Reikėtų patarti joms turėti tris šaperonus, dirbančias po aštuonias valandas dieni.

"Neklaidingasis" Suklydo.

Daug kartų mums teko girdėti lietuvius kunigus skelbiant, kad, girdi, yra pasaulyje žmogus, kuris neklaidingas, o juomi yra Romos Papa. Kadangi taipgi yra sakoma, jog Papa yra Kristaus vietininkas ant žemės, kaip katalikiško tikėjimo galva, tai nesebėtina, kad tikinčioji visuomenė tokiam kunigų pasakymui ir patikėdavo. Kokius padėdumus Papa skelbdavo per kunigus žmonėms, tai, žinoma, žmonės tą priimdavo, klausydavo ir pagalios pildydavo.

Gi mes pažangios Lietuvos visuomenės dalis, laikas nuo laiko sakydavom, kad ir pas papą slepiasi daug blogųjų pasių; kad jįs yra taipgi savotiško nusistatymo žmogus, kuris tikėjimui reikalus kreipia ton vagon, iš kur mato daugiau naudos ir didesnį savo pozicijos sutvirtinimą.

Žinoma, klerikalai ant tokių mūsų pareiškimų, tuoj surikdavo į katalikus, kad pastarieji neklausytų mūsų pastabų; kad, girdi, tokis nepasitikėjimas "šv. tėvui," tai girdi, gali būti tik pas bedievius, kurie netiki ir nemoka įvertinti, kas yra brangu ir šventa tikinčiam žmogui.

Bet gyvenimas odamas savu keliu, pagalios iškelia aikštėn tą viską kas buna paslepta. Neabejotina, kad šiandien atsidarys akys dideliai katalikiškos visuomenės daliai, kuri aiškiai pamatys, kad pas vadinamus bedievius daugiau yra doros, daugiau teisybės ir, kad jie anksčiau permato reikalus ir juos įaskleidžia visuomenei kol dar nevēlu.

Šie metai vadinami "šventieji metai." Į Romą važiuoja tuktantinės katalikų minios, kad nuo Papos apturėtų atlaidus, kad sutvirtinti savo tikėjimą. O kad tie metai neliktų be žymės, tai Papa stengiasi ką tokio naujo padaryti, kad jie liktųsi atmintini.

Ypatingai šie metai bus atmintini lietuvių visuomenei, nes kovo 4 dieną, lenkų karaliaus švento Kazimiero dienoje, "neklaidingasis" Papa pripažino lenkam Lietuvos širdį Vilnių! Vilnius yra Lietuvos širdis. Vilnius yra Lietuvos gyvybės pulsas. Vilnių įkurė Lietuvos kunigėlis Gediminas. Lietuva be Vilniaus taip, kaip žmogus be širdies. Vilniaus smiltynai, mes žinome, kad tai yra mūsų bočių sutruniję kaulai, po kuriuos braido mūsų kruvinas priešas lenkas. Vilnius žodžiu sakant, yra mūsų senų-senovės Lietuvos sostonė ir Jis yra ne keno kito kaip tik Lietuvos! Gi "neklaidingasis" Papa pažymėjimui "šventųjų metų," galutinai Vilnių paveda kraugeriams lenkam.

Kodėlgi taip atsitiko? Nejaugi Aukščiausias savo vietininkų Papi taip padiktavo? Juk Lietuva taipgi yra katalikiška šalis? Ji turi didelę armiją kunigų, turi daug bažnyčių ir vienuolynų? Tas atsitiko dėl to, kad Papa r:atė reikalą taip padaryti ir sutvirtinti jezuitizmą. Kad Pape norėjo apdovanoti tuos, kurių jis buvo "burdingieriu," nežiurint ant kiek tokiu žygiu pervers lietuvių širdis.

Kurie rimtai sekėme gyvenimo bėgį, tokis Papos pasielgimas mus nestebina. Juk mes žinome gerai, kad Papa buvo padovanojęs lenkam šventą vėliavą, kurią jie nešdami Vilnių užgrobė.

Nors Lietuva gavo skaudų smugį, bet mūsų klerikaliska kur-gija tyli. Klerikalinė spauda, jau stengiasi nubovinti "katalikišką visuomenę. Štai "Darbininkas," kuris skelbiasi darbininkų reikalų gynėju tame reikale rašydamas sako, kad, girdi, nors Lietuvai yra nemalonas da-

lykas, bet ką, girdi, padarysi. Papa savo nusistatymo niekadoms nemaino. Girdi, yra atsitikimų, kad nors ir ta valstybė atsiskiria nuo Romos, bet Papa vis tiek pasilieka savotišką nusistatymo. Tokis išsireiškimas kaip tik patvirtina Papos neklaidingumą, ir ežiurint, kad nors nuo amžių, ietuviui priklausantis Vilnius lenkam atiduotas. Mat klerikalinė spauda tokiomis išvedžiojimaiis nori įtikrinti katalikišką visuomenę, kad tai yra toki Dievo valia.

Tat, pagalvok, broli ir sese lietuvi. Matyk kur klerikalizmas

veda mūsų tėvynę. Pagalvok gerai, ar tu manai ir toliau buti tų žmonių tarpe, kurie pasirengia Lietuvą pražudyti? Lietuva nors su padaryta didele žaizda, bet dar yra gyva. Dar yra tau laikas stoti į kovotojų eiles už jos laisvę ir nepriklausomybę. Tais kovototais yra Sandariečiai Amerikoje, Valstiečiai Liaudininkai Lietuvoje. Tie žmonės nedavė Lietuvai daryti tokių skriaudų. Tat bendrink savo jėgą į jų eiles. Remk jų darbus Lietuvos gerovei. Stok ir dirbk, kol tavo kruvinas priešas lenkas, po priedanga Papos padovanoto švento kryžiaus dar tau mirtinai nėra perskrodęs gyvą širdį krutinėje.

Girkalniškis.

Lietuvos žinios.

PĖDSAKAI IŠ MISKO VEDA Į KLEBONIJĄ.

Spirakiai turi keistą kleboną kun. Dargužą. Jei prastas žmogelis vagia mišką, tai dar galima suprasti, bet jei klebonas, žmogus inteligentas, važiuoja į valdišką mišką ir kerta sauvališkai, tai atrodo labai ir labai keista. Kun. Dargužui yra jau surašyti keturi protokolai už sauvališką miško kirtimą. Protokolas Nr. 40, surašytas 1924 m. rugsėjo 20 d. už kirtimą valdiškame Bernatonių miške, 30 kvartale, sumai 42 lt., kuriuos klebonas Dargužas sumokėjo geruoju. Protokolas Nr. 41, surašytas 1924 m. spalį 8 d. už kirtimą valdiškame Bernatonių miške, 30 kvartale, sumai 13 lt. 80 ct. Šis protokolas pasiųstas Kupiškio taikos teisėjui 1924 m. spalį 25 d. Nr. 134. Protokolas Nr. 56, surašytas 1924 m. gruodžio 7 d. už kirtimą valdiškame Bernatonių miške, 28 kvartale, sumai 147 lt. 30 lt. Protokolas pasiųstas Kupiškio Taikos Teisėjui gruodžio 28 d. 1924 m. Nr. 166. Protokolas Nr. 2 surašytas 1925 m. sausio 20 d. už kirtimą valdiškame Bernatonių miške, 28 ir 30 kvartaluose, sumoje 209 lt. 80 ct.

Pėdsakai iš miško visuomet atveda į kleboniją. Darant kraštą, randama tik sukapatų žalių malkų: beržinių, alksninių, eglinių, ažuolinių. Malkos slepiamos javyne, užrakintuose sandėliuose, rusyje po namų. Klebonas žmonėse leidžia kalbas, girdi, miškų administracija atėmusi iš bažnyčių ir dvarų miškus, ir dabar žmonės gali be nuodėrės kirsti mišką.

PLĖSIKAI SKUNDBIASI, KAD BANKUOSE MAŽA PINGŲ.

Pastaruoju metu Kaune žymiai padidėjo banditizmas. Šančiuose padioje didžiausioje Juozapavičiaus g-vėje, kame nuolat kursuoja autobusai, siaurasis traukinėlis, kur stovi sargybiniai kareiviai, įvyko drąsus banditų užpuolimas ant Liaudies Banko.

21. II. apie pusę 7 val. vakaro, kuomet Banke tedarbo tik 2 tarnautojai, įėjo jaunas vyrukas, kurs pasivadinęs save darbininku prašė, kad iš jo priimtų keletą milijonų volkiečių auksinių einamųjų sąskaita.

Tarnautojai tik nusišypsojo atsakydami, kad tie pinigai neturį vertės. "Milionierius" išėjo, bet už pusės valandos atėjo dar: u duviem ginkluotais "klijentais" ir prikišė brauningus prie tarnautojų kaktų, pareikalavo atidaryti kasą. Tarnautojai atidarė kasą, kurioje buvo tik 30 dalerių. Išreiškė savo nusistebėjimą, kad Bankai dabar mažai pinigų turi. Pareiškė, kad nors jųjų "tėvas" (batka) Stukas nušautas, tačiau jie eis jo pėdomis nieko nebijodami, plėšikai išėjo. Banditams pasišalinus tarnautojai iškėlė triukšmą, į kurį subėgo policija.

Kriminalė Policija iš nurodytų tarnautojų fotografijų sprendžia, kad vienas plėšikas — buvo padėjėjas Tamošūnas, o antras Stuko brolis 19 metų žiaūs. Trečio fotografija nepažinta.

Tuojuo buvo pranešta visoms policijos ir karo dalims apie užpuolimą Saugybiniai ties Intendantūros sandėliais patamsis patėmiję žmogų liepė stoti, kurs nestojo ir buvo nušautas. Pasirodė tai esąs Intendantūros kareivis.

Plėšikai gi nesugauti.

VAL. LIAUD. SAJUNGOS FR. PALAUSIMAS.

Ponui Krašto Apsaugos Minist. Seimo nario K. Kregždės

PAKLAUSIMAS.

Šių metų vasario m. 12 d. Kauno miesto ir apskrities Karo Komendanto nutarimu iš Kauno miesto ir apskrities išsiųstas vienam mėnesiui prof. Herbačiauskas.

Minėtame nutarime pažymėta, kad prof. Herbačiauskas išsiunčiamas kaip pavojingas visuomenės tvarkai asmuo.

Kiek yra žinoma, p. Herbačiauskas nusikalto prieš valdančiąją partiją tuo, kad laike Kaune keletą paskaitų meno ir laisvamanybės reikalais ir nepalaidė tosto už p. Purickio išteisinimą valdininkų klube.

Todėl klausiu p. Krašto Apsaugos Ministerį:

1. Kokiais daviniais remiantis prof. Herbačiauskas pripažintas pavojingu visuomenės tvarkai asmeniui ir išstremtas iš Kauno ir apskrities?

2. Ir kada bus atmainytas, minėtas Kauno m. ir apskrities Karo Komendanto nutarimas? (pas.) K. Kregždė, Seimo narys. 20. II. 1925 m.

IŠ VILNIAUS KRAŠTO.

Banditizmas nesiliauja. Uždrausta vartoti "rytų kresai."

VILNIUS. 25 II. Vilniaus srity, ties miesteliu Varkoniliči 30 kulkosvaizdžiais ginkluotu "banditų" plėšė vietinius lenkų dvarus.

Raiteliai ir policija negalėjo jų suimti, jie pasislėpė miškuose.

19. II. Kremeneco apskrity, ties Sovietų Lenkų rubežiumi įvyko didelis mušis kariuomenės su "banditais." Tai esą vietinių gyventojų sukilėlių burliai, kurie terorizuoja okupantus lenkus.

Kad galutinai "sulieti" Vilniaus kraštą ir kitas okupuotas sritis į rytus nuo Lenkijos, svietimo ministeris paskelbė aplinkraščių, kuriuo draudžiama vartoti vardas "rytų kresai," kadangi tai neatatinka toms sritims administracinui ir politiniu atžvilgiu. Įsakoma tie kraštai vadinti rytų vaivadijomis.

Daugiau Rupinkimės Lietuvių Kalba.

Daugelis, ar tai norėdami pasirodyti esą labai mokytais, ar daug žina, stengiasi vartoti nesuprantamus žodžius, kartais ir visai nežinodami jų reikšmės. Toks pasielgimas, manau, kiekvienam atrodys visai juokingai. Juk, supraskime, jei mes, nežinodami žodžio reikšmės, jį vartojame, tai žodį suprantas, aišku, tik pasijuoks ir daugiau nieko, dar, be to, pamanyti, kad šnekas yra dar mažiau išsilavinęs, ne kaip ištikrųjų yra.

Nemanykim, gerbiamieji, kad mes svetimais žodžiais savo kalbą pagražinsime. Anaipol! Visai atvirkščiai — gadinsime. Tarptautinius žodžius, žinoma, kurie būtina reikia vartoti, neišmesim.

Jaunuomenė mano, kad inteligentai, tai jau visa žiną žmonės, ką jie sako — tai jau šventa. Ištikrųjų gi reikia pasakyti, kad kalbos gražumo atžvilgiu, mūsų kaimo gera tarmė yra pati gražiausia kalba, žinoma, atmetus per didelį tarmiškumą.

Geriausia lietuvių kalbos tarmė yra skaitoma panemuničių suvalkiečių tarmė.

Paimkime, zanavykai (šakių apskr.) šneka gražiai.

Zanavyką turime mes ir prof. Joną Jablonskį (Rygiškių Joną). Jo tėviškė Rygiškių kaimas, Griškabudžio valsč. Šakių (sen. Naumiesčio) apskr. Bet ir zanavykuose yra netobulumų. Pav., jie savo tarmėje vartoja labai daug vokiškų žodžių, pav., "stuba" (vokiškai stubė), "šposai" ir daug kitų. Zanavykai kai kuriuos žodžius ir ilgiau pratęsia. Jie rašė "r" aštriai taria. Pav., žodyje "ąžuolas," jie įbruka "r" — "aržuolas," ir tą "r" tardami, tęsdami ypatingai, pabrėžia. Zanavykiškai Vaičaitis rašė.

Kapsai (Mariampolės - Vilkaiviškio apskr.). Kaip kaimynų zanavykams, jų tarmė nuo anų nedaug skiriasi. Bet, tarytum kokia liga, visi, vietoj "kaip," sako "kap," vietoj "taip" — "tiap" ir tt. Dėl to jie ir vadinami kapsais. Kapsų tarmė, sumišusia su zanavykų rašė Kudirka.

Toliau už Mariampolės Alytaus — Seinų link kapsai pradeda maišytis su dzukais.

Dzukų tarmėje vartojami tikri lietuviški žodžiai — "pirkia" ir tt. Bet jų tarmėje yra labai keistas paprotys vartoti "cik," "dzie." Tikras dzukas, tarniškai šnekėdamas, visada, vietoj "tik," sakys "cik," vietoj "Dievas" — "Dzievas." Kartais labai juokinga, kai ima "bažintis." "Dzie atcisiu," "Dzievas padarysiu" ir tt. Vis dėlto dzukai, jei nevertotų savo priešdėlių, ar kaip juos pavadinti, labai švariai lietuviškai kalbėtų.

Tai stambesnės suvalkiečių tarmės.

Dabar, kauniečių — jų daugiau tarmių yra. Stambesnės — rytų ir vakarų aukštaičiai ir žemaičiai.

Negražiai šneka uteniškiai. Tik paklausus iš kokio krašto esi, — "Ną Utenas" — pasakys. (Krosnos dzukai taip pat sakys "Ną Krasnas.")

Žemaičiai daugiausia, vietoj dvibalsės "uo," vartoja "ou," pav., "kuolas," "šuo" žodžius žemaitis tars "koulas," "šou" ir t. p. Paskui paklaustas iš kur esąs, gana išdidžiai pasakys "žemaitis."

Dabar, ypač jauni žmonės, išgirdę kitos tarmės išsireiškimą, būtina, ar tai manydami teisingai pasakysią, ar šiaip dėl įvairumo, ima vartoti. Tokia kalba, žinoma, "mutinys," nei šis, nei tas. Arba dar blogiau, mūsų inteligenteliai, norėdami savo kal-

lą pagražinti, aišku, nežinodami, ima vartoti visai svetimus, daugiausia rusų, netinkamus išsireiškimus, pav., "kame dalykas," "nieko panašaus" ir t. p. Ištikrųjų gi šie išsireiškimai iš rusų kalbos turi but ir labai gujami. Tai grynas rusicizmas. Musų liaudis taip nešneka. Norėdami pasakyt, klausia, "kas pasidarė," "kas yra" ar kitaip. Antrojam pasakymui išreikšt sako "visai netaip," "netaip" ar, tiesiog, "meluoj," ar dar kitaip, žiurint kur ir kokiais atsitikimais kalba.

Dar keli žodžiai, kuriuos sakydami, dažnai klystame. Pav., kartą pašte teko nugirst prasant "telegrafo" blankos. Net šyptelejau. Bet ką, juk nieko kaltinti negalime. Iš kur žmogus sužinos, kaip sakyti, niekur to nesimokinęs. Juk, kaip atskirus žodžius tart, ne visi lietuvių kalbos mokytojai moko. Moko gramatikos, sintaksės, literatūros, o kaip paprasčiausius kasdien vartojamus žodžius ištarti — neįsako, nes jų nei gramatikoje, nei kitur beveik nėra.

Taigi, keletą nors dabar įjusių į mintį žodžių paminėsiu. "Telegrafas" — yra toji įstaiga, kur telegramos priiminėjamos ir perdavinėjamos.

"Telegrama" — yra lapelis, kurį mes paduodame, pati žinia. Tuodu žodžius reikia griežtai skirti.

Labai dažnai vartojamas žodis "tankiai" — vietoje žodžio "dažnai." Tankiai gali but kas nors išausta: audimas, nupintas sietas, rėtis, susodinti medžiai, pasėti javai, ir kit. O aš einų dažnai į miestą, dažnai ką nors darau ir tt.

Uteniškiai, norėdami pasakyti kas nors eidamas parpuolė, pargriuvo, sako — "nupuolė." Nupult gali tik nuo stogo, stalo ir šiaip nuo viršaus.

Žemaičiai žodžio "sunkus" vietoj, sako smagus. Smagus yra linksmas, geram upe ir t. p. Pav, pasakius "smagus darbas," — žemaitis supras "sunkus darbas." Tuo budu kyla nesupratimų.

Labai negerai pasakyt: "kelias eina ant Kauno, arba "einu ant stoties." Šiai prasmei išreikšt, reikia sakyti "kelias eina į Kauną" (Nors kauniečių tarme sakytų Kaunan. Bet taip sakyti nepatogu dėl to, kad svetimtaučiams būtų labai sunku mokyti lietuvių kalbos. Visose kalbose yra sakoma į ką nors. Kitose kalbose, norėdamas pasakyt kambarį, t. y. vartodami mūsų vietininką, sako "į kambarį").

Mėnuo — vartojamas dangaus kunui, žemės palydovui pavadinti. Mėnesis — laikui. Pav., sausio, vasario, kovo, balandžio, gegužės (nė gegužio), birželio, liepos, rugpiučio, rugsėjo, spalį (ne spalio. Nuo žodžio spalis. Čia daug spalį), lapkričio, gruodžio. Apart to, lietuviški mėnesių vardai rašomi mažąja raide, tik buhalterijoje leistina vartoti didžiąją.

Norėdami pasakyt "bus kur nors svečių ar svečiai," turime atsižvelgt, ar žinomi, ar nežinomi. Jei žinomi, sakome "bus svečiai," nežinomi — "svečių."

Vietų vardus rašant, reikia atsiklaust vietinių gyventojų. Pav. Kauniečiai dažnai sako "Pilviškis," "Mariampolis," "Virbaliai," tuo tarpu ištikrųjų yra "Pilviškiai," "Mariampolė," "Virbalis."

"Amerikietis" gali buti lietuvis, vokietis, tik svetimšalis, gyvenąs Amerikoje, "amerikonas" — vietinis, ten kilęs gyventojas,

lygiai, kaip "kaunietis" ir "kaunieškis."

Kai kas sako tas atsitiko "tokiaise metuose." Reikia sakyti "tokiais tai metais."

Kai kurie nori panaikinti nosines raides a, e, u, į ir ilgiasias y, siaurąją ē. Tuomet išeitų tikras mišinys. Jas vartot vis dėlto mūsų kalboj reikia. Pav. "siust" ir "siust," geriau ir "geriau," turi didelį skirtumą, arba "rytas," "ritas," ir kit.

"Vytiš" ir "apskritis" vartojami moteriškoj giminėj. Kilmininkas bus "Vyties," "apskrities," ne "Vyčio," "apskričio." "Per daug" rašome atskirai tada, kada jį pakeičiam taip pat dviem žodžiais "labai daug" ar kitaip "per mažą" — taip pat. Drauge rašoma tada, kada galima pakeist vienu žodžiu.

Geriau rašyt "visumet," niekuomet," ne kaip "visuomet," "niekuomet."

Tarpe žodžių brukšnelius dedame tik ten, kur yra vidury žodelis "ne," pav., "kur-ne-kur," "kada-ne-kada," "kas-ne-kas" ir tt.

Paprastai sakoma: "kiek nesakysi, jis vis tą patį. Čia pasakomas tikras absurdas. Juk jei nesakysi, tai jis nē negirdės. Reik pasakyt: "kiek sakysi, jis vis tą patį."

"Jog" vartojame ten, kur galime pakeist žodžiu "kad." Kur

vartot "juk," — rodos, žinome, pav., "juk tu sakai, kad jis namie." Zanavykai ypač dažnai "juk" vartoja.

"Nei" rašome tada, kada du ar daugiau kartų pakartojam, pav., nei valgo, nei geria. "Nē," — kada tik vieną, pav., "nē nežinau, ar jis namie ar ne.

"Universitetas," ne "Universitas."

"Jai" (įvardis) — asmeniui (moteriškai). "Jei" pamaino žodį "jeigu."

Tokių žodžių galima pririnkti daug.

Butų vis dėlto daug geriau, jei mes šnekėdami galvotume, ką šnekam. Tokių taisyklių, išimčių kitaip ir neišmoksime.

Baigdamas dar kartą perspėsiu: nesimokykim svetimų klaidų! Savo tarmę gerai pritaikę literatūrinei kalbai, visai gražiai kalbėsime. Musų kalbininkas prof. Jonas Jablonskis išsitarė: "Pasiimokym lietuvių kalbos paspiemenis." Čia, aišku, profesoriaus norėta pasakyti, kad mūsų liaudis teisingai šneka.

"Maža garbės svetimonis kalboms kalbėt, didi gėda savos gerai nemokėt!"

Jonas Valaitis.

SANDARIEČIAI, SKAITYKITE IR PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ."

Puiki Salė.

Užlaikome puikią Salę Susirinkimams, Šokiams, taipgi ir draugiškam pasikalbėjimui. Patersono lietuviai reikale kreipkitės sekanciu adresu: J. Kaminskas ir J. Jeskevičius 62 Lafayette St., Paterson, N. J. Tel. Sherwood 3839.

Bell Phone: Oregon 0863-J.
Dr. Ignatas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
L-I-E-T-U-V-I-S
DAKTARAS (gydo ligas) IR CHIRURGAS (daro operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

SAVAITINIS VISUOMENĖS, POLITIKOS, LITERATūros IR MOKSLO LAIKRASTIS, EINA KAS SEŠTADIENIS.
Kaina metams Suv. Valst. \$2.00
Pusei metų 1.00
Užsieny ir Lietuvoj met. 3.00
Pusei metų 1.50

"Varpas" yra laisvos ir pažangiosios minties laikraštis, teisingai nušviečia pasaulinę ir ypatingai Amerikos politiką, paduoda daug žinių iš Lietuvos ir tvirtai stovi už nepriklausomos, laisvos ir demokratingos Lietuvos ir Lietuvių reikalus. Jei nori gerų ir teisingų žinių, užsirašyk "Varpą." Siųsk pinigų šituo adresu:

"V-A-R-P-A-S"

3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų žaknu.

Mei laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėnėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujų valinimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikdame, nuo patrukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiami geriausių daktarus per telefoną visai uždyką.

D. CABITT.

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

TELEGRAMINĖS PINIGŲ PERLAIDOS 50c.

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo sistemą, kad suteiktus Amerikiečiams galimybes pasiųsti pinigų savo giminiams Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUBINA LIETUVONĮ 3 AR 4 DIENAS Sulyg greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiai laiku. Pinigai pinai garantuojami ir nesant galimybių išmokėti kam reikia gražinami siuntėjui. Štai yra litų kursas, prie kurio turite priskaityti 50 centų telegramo kaštą ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų \$11.25	400 litų \$42.50	700 litų \$73.25
200 litų 21.50	500 litų 52.75	800 litų 83.50
300 litų 32.00	600 litų 63.00	900 litų 93.75

Money orderius reikia pirkti ant varde
NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Tautiečiai užsirašykite "L. Žinias" netik sau, bet ir savo giminiams Lietuvoje.

"LIETUVOS ŽINIAS"

Vienintelis Lietuvoje laisvos ir progresyvos minties dienraštis. "LIETUVOS ŽINIUS" gina Lietuvos liaudies reikalus, tvirtai stovi už žemės reformą ir stovi sargyboje obalsio: Laisva, nepriklausoma, demokratinga Lietuva su Vilnium ir Klaipėda. "LIETUVOS ŽINIUS" suteikia kasdieną naujausių žinių ir nesibijo tarti teisybės žodį. "LIETUVOS ŽINIUS" — vienintelis Lietuvoje dienraštis, kuris gina Amerikos lietuvių reikalus ir paduoda naujausių žinių iš gyvenimo mūsų išeivių Amerikoje. "LIETUVOS ŽINIUS" laikas nuo laiko yra papuošiamas karikatūromis ir pašiniais. "LIETUVOS ŽINIUS" turi specialius skyrius: "Mokykla" ir "Mokslievių Reikalai" — skiriamus mokyklos, mokytojų ir mokslievių reikalų gvildinimui. "LIETUVOS ŽINIUS" plačiai rašo ir gina savivaldybių ir kooperacijos reikalus. "LIETUVOS ŽINIUS" plačiai išplatintas Lietuvoj ir užrubežiuose dienraštis, kuriame visos įžymesnės firmos, įmonės bei įvairūs biurai ir įstaigos skelbiasi. KAINA: Lietuvoje mėnesiui 5 litai; užsieny 7 lit.

"LIETUVOS ŽINIŲ" ADMINISTRACIJA

KAUNAS, Laisvės Alėja Nr. 60. Telefonas 223.

SKAITYKITE IR PLATINKITE

Seniausį Lietuvoje laikraštį, tikrą darbo žmonių užtaražę, šviesą ir susipratimą į sodžių nešantį, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos leidžiamąjį

"Lietuvos Ukininką"

LIETUVOS UKININKE rasit daug naudingų patarimų, gausit atsakymų į savo paklausimus, žinių iš viso pasaulio, pamokinių, kaip geriau ukį išdirbti, mokslo straipsnių, žinių iš visos Lietuvos, ir tt. LIETUVOS UKININKE: rašo daktarai, advokatai, agronomai, politikai ir šiaip šviesūs susipratę valstiečiai. LIETUVOS UKININKO kaina metams Lietuvoje: 18 lt., pusei metų 9 lt., trims mėnesiams 4,50 lt. Užsienyje: met. 3 dol., pusei met. 1,50 dol. LIETUVOS UKININKO vieną numerį pamatyti siunčiama dykai. ADRESAS: KAUNAS, LAISVĖS ALĖJA Nr. 60.

REIKALAUKITE MUSŲ NAUJO 1925 METŲ KNYGŲ

KATALIOGO.

"DIRVA"

Mokslo, Literatūros ir Politikos Laikraštis. Išėina Penktadieniais, 8 pusl., didelio formato visuomenės laikraštis.

Prenumerata metams \$2.00
Lietuvoje metams \$3.00
Pusei metų pusė kainos.

"Dirvos" Agentura siunčia pinigus į Lietuvą ir partraukia gimines į Ameriką.

"D-I-R-V-A"

3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

"VIENYBĖ"

LIAUDIES UNIVERSITETAS.

Tas, kuris turi 37 metų "Vienybės" kompletus, turi namuose turtą, kurio kultūrinė vertė atstoją pagarsėjusią pas amerikonus "Five Foot Book Shelf" išleistą Harvardo universiteto prof. pagelba.

Ir kiekviename numery "Vienybės" kultūros turtas didėja eilėmis, apsakomis, mokslo straipsniais, žiniomis iš visų pasaulio kraštų ir Lietuvos.

Keturi doleriai ant metų reiškia truputį daugiau kai centas į dieną. O už juos gausite "Vienybę" kas antra diena ir džiaugsitės kas dieną.

VIENYBĖ

193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

SUSIVIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PASALPOS ORGANIZACIJA S. V., KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,537.80 mirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" devynai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — \$150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — \$6.00, 9.00, ir 12.00 į savaitę.

Platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30-th STREET, NEW YORK, N. Y.

Vietos žinios.

KODĖL MELUOJA.

Kodėl "Darbininko" korespondentai visuomet meluoja? Jeigu jie aprašo Sandariečių prakalbas — meluoja; jeigu — savo irgi meluoja. Kodėl taip yra? Nejaugi sugedęs protas sveikam kune?

"Dar-ko" 31 num. rašoma apie Sandariečių prakalbas, buvusias kovo 15 d., ir ten sakoma, kad buk p. Šliakys bekalbėdamas tiek suerzines prakalbų vedėją, kad pastarasis iš kelių sykių kvietė kalbėtoją baigti prakalbą. Ir kad buk Sandariečiai, norėdami pakelti savo markę, dar daugiau ją nustumėdė.

Aš, kaip buvęs tų prakalbų vedėjas, pareiškiu, jog nei manęs, nei publikos, kaip buvo matyti iš jos ramaus užsilaikymo, p. Šliakys nesuerzino ir aš nebandžiau jo stabdyti. Gerb. Šliakys, eidamas ant estrados prašė manęs duoti jam ženklą, kada jo laikas, t. y. pusantros valandos, išsibaigs; ką aš ir padariau. Tas buvo iš kalno susitarta dėlto, kad buvo reikalingas baigti mitingą apribotam laike.

Turbūt "Dar-ko" koresp. buvo įsitraukęs naminės ateidamas į Sandariečių prakalbas, kad tokiuos nonsensus pasakoja. Nejaugi tas laikraštėlis negali pasiūsti į prakalbas blaiviaus korespondento?

Kas dėl markės nupuolino, tai aš patarčiau "D-kui" daboti savo markę ir nesirūpinti apie Sandariečių. Kuo daugiau jūs rėšysite šmeižtų ant Sandariečių į savo popergalius, tuo daugiau priduos Sandariečiams energijos ir noro dirbti ir kovoti prieš jus kenksmingą politiką ir nešvarius darbus. Galite trukti berėkdami, mums vistiek: mes kovojom ir kovosime už teisybę ir nesigėsime nei per spaudą, nei nuo estrados pasakyti tiesos žodžio.

Geriau būtų, jei "Dar-ko" status ir pasekėjai išsiplautų burnas, nes jau nebetoli Velykos; nes kitaip negausite "išrišimo." Ir, beje, neužmirškite pamokinti savo dvasiškį, kaip apsaugoti Kauną nuo lenkų ir popiežiaus; nes "Dievo tarnai" jau prašvėpė Vilnių. Matėte, kaip papa atidavė Vilnių lenkams ir kartu su Vilniumi atidavė reva lietuvių šv. Kazimierą. Gal galėtumėte paaiškinti kokios tautai dabar priklauso šv. Kazimieras? Buvęs prakalbų vedėjas.

S. Mockus.

GABIJA GYVUOJA.

Apleidus gerb. komp. M. Petrauskui gabijiečius, Gabijos veikimas buvo sustojęs ir choristai turėjo progos pasilsėti. Bet negalima amžinai miegoti, laiks nuo laiko reikia krutėti. Štai moterys Sandarietės sujudo visus senius ir jaunus mergaites ir pereitą seredą turėjo puikų susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 50 dainininkų ir nutarė su pavasariu pradėti darbą, surengti draugišką vakarėlį gegužio mėnesyje, surengt koncertą. Įrinkta nauja Gabijos valdyba: prez. A. Juodgudis, pagelb. M. Biekša, užrašų sek. p-lė S. Janušitė, fin. sek. p-lė M. Senukevičiūtė, kasier. p-nia G. Palubekienė. Spaudos komisija S. Mockus, P. Apšiega. Šiam susirinkime visi užgrynė komisijos raportą, kad muzikas J. Navadauskas ves Gabiją. Repeticijos bus kas seredą, "Sandaros" kambariuose. Taipgi prisirašė daug narių prie choro ir visi suenergija ir pasišventimu pasidavė dirbti. Te gyvuoja rimtas darbas!

Reporteris.

ATSIMKITE LAIŠKĄ.

Sandaros Adm. randasi laiškams Onai Paulauskienei, nuo J. Jerulaičio iš Lietuvos. Laiškas adresuotas 208 F St., So. Boston, bet laiškanešys pareiškė, kad laiško savininkės toj vietoj nesiranda.

Paul's Clothing Shop

Nauja Lietuviška Krautuvė ant Broadway

Mes savo krautuvėje užlaikome visokių vyrams ir berniukams drabužių: Siutų, Kepurių, Marškinių, Kaklaraiščių, Kalnierių ir kitų visokių reikmenų, kas tik reikalauja apsirinkimui. Pas mus galima gauti pirmos rūšies tavorą didžiausiam pasirinkime ir už pigesnę kainą negu kitur. Tad kviečiame vietas ir apielinkės lietuvius atsilankyti, o mes suteiksime Tamistoms knogeriausį patarnavimą ir geriausį tavorą. Musų nauja Krautuvė randasi po sekančiu antrašu:

456 Broadway,

So. Boston, Mass.

POVILAS LIKAS, Savininkas.

PASKAITŲ REIKALE. Dėl svarbių priežasčių Dr. Pašakarnis negalėjo duoti paskaitos apie akių užlaikymą praeitą nedėdienį. Minėtą paskaitą Dr. Pašakarnis duos ateinančių sekmadienį, kovo 29 d., 7:30 val. vak., "Sandaros" svet.

Paskaita bus labai įdomi ir pamokanti. Akys yra žmogaus brangiausias daiktas, bet kaip mes labai mažai apie jas žinome. Paskaita bus grynai moksliška. Įžanga dykai visiems.

Paskaitų komisija.

BOLŠEVIKAI VERKIA.

Po gautojo smugio Lietuvių Balso Draugijoje, vietos bolševikai, matyt, pasijuto skaudžiau, negu kadaise mamės plakti. Nėr nieko stebėtino. Juk yra ir pamatas eimanuoti, nes jų Plepio pajai toje Draugijoje per visą amžių pakilt negalės. Mat jiems daugiausiai yra pikta, kad jie taip linksmai buvo apsidžiaugę tos Draugijos išdu, o dabar prie jo prieiti negalima.

Ypatingai jie graudžių ašarų paliejo "Viinyje," kur nusiskundžia, kad jų nepasisekimui didžiausiu kaltininku esąs fabrikantas J. Kasmauskas ir P. Zukas. Girdi, abu esą iš Sandariečių lagerio. Taip, Kasmauskas yra fabrikantas. Jis fabriką sukūrė savo protu ir žmonės, kurie į tą fabriką įdėjo pinigų, tai nei vienas nesigaili. Bet visa bėda yra su bolševikais. Jie fabrikantai tik liežuviais, o rankomis griovikai. Jie savo liežuviais Rusijos padarė "didžiausį Rojų," o rankomis išūdė milijonus žmonių, šalį privedė prie skurdo ir bado. Taigi ir nestebėtina, kad tokie "fabrikantai" ir Balso draugijoje gavo per nosį. Jei bolševikai savo akimis bent kiek teisybės galėtų matyti, tai jie matytų, kad Kasmauskas Balso

Draugijoje yra daug daugiau pasidaravęs, negu bolševikai Maskvai. P. Zukas taipgi. Aš patarčiau Maskvos popiežijos piliečiams nusiraminti. Gal Rusijoje saulės nudeginimų nebus, tai ir Draugijoj išdai bus nereikalingi. Lietuvių Balso Draugija yra lietuviška, tai lai ir rupinas lietuvių reikalais.

Dėdės Kazys.

SANDARIEČIŲ MOTERŲ VAKARIENĖ.

Praeitoms subatom vakare, "Sandaros" svetainėje, vietos Sandarrietės davė taip vadinamą "tea party," mažą vakarienę. Buvo ir mažas programėlis, kurį išpildė maži vaikai. Taip buvo ir trumpi svečių išsireiškimai apie vietos moterų darbštumą. Žmonių buvo prisirinkus pilna svetainė. Po programui prasidėjo žaismės. Visi buvo labai pasitenkinę vakarienės išpuodžiais.

Reporteris.

VIESNIOS.

Praeitoms subatom ir sekmadienį viešėjo So. Bostone ir lankė "Sandaroje" plačiai žinomos Worcesterio lietuvių veikėjos: p-lės Juzė Rautkytė, gabi vaizdelių rašytoja, ir Julė Mitrikaitė, mylima apielinkės dainininkė.

CAMBRIDGE, MASS.

A. L. T. Sandaros 9-tos kp. susirinkimas įvyks nedėlioje kovo 29 d., 1:30 po pietų, 875 Cambridge St., Cambridge, Mass. Visi nariai privalote būtinai prisibūti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti ir išrinkti delegatus į Pirmą Apskričio suvažiavimą. Nepamirškite ir naujų narių atsivesti.

Fin. Rašt. V: A. Visminas.

REIKALINGAS BUČERIS.

Reikalingas Bučeris turintis prityrimą prie Bučernės, darbas yra geras ir nuolatinis, alga taipgi gera. Prašome atsisaukti pas New Lincoln Korporaciją po Nr. 24 Lincoln St., Brighton, Mass. (13-15)

GRAŽUS

TEATRAS!

DVI KOMEDIJOS

"GRAFAS KAIMIEČIO BERNŲ" IR "APTIEKORIUS."

Rengia Lietuvių Moterų Apšvietos Draugija,

SUBATOJE, KOVO-MARCH 28 DIENĄ, 1925 METŲ.

LIETUVIŲ SVETAINĖJE

Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

Pradžią 7:30 val. vakare.

Šis nepaprastas vakaras, kuriame bus perstatyta dvi gražiausios Komedijos, bus kiekvienam vietos lietuviui ir lietuvaitei proga pamatyti šiuos du veikalus ir pasigerėti jų turiniu. Šiame vakare kiekvienas atsilankęs, galės ne tik laiką labai smagiai praleisti, bet ir prisijuokti bus galima tiek kiek kas norės.

Draugijos rengimo komitetas užtikrina kiekvienam, kad šis perstatymas Scenoj šių dviejų komedijų sužavės publiką, tai bus pirmas toks perstatymas So. Bostone. Todėl kviečiame visus lietuvius ir Lietuvaites užsisakyti tikietus iš kalno pas nares šios draugijos ir taipgi galima gauti "Sandaros" Administracijoj.

Visus kviečia Komitetas.

JURGIS STUKAS

FOTOGRAFAS

453 Broadway,
So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 0464-J.

LINKSMA GIRDĖTI.

Teko patirti, kad P. Likui atidarius Drapanų Krautuvę biznis gerai sekasi. Lietuviai pas jį pirkdami visi buna patenkinti, nes gauna gerą tavorą ir už pigią kainą.

Pirkęs.

STRAND Tailoring Co.

Ar nori turėti gerą siutą? Jei taip, tai ateik pas mane ir persitink. Aš pasiuvu siutus pagal naujausią madą ir taisom, valom senus, suprosinam, padarom taip kaip naują.

308 W. BROADWAY,

2-ry lubų arti D St.

SO. BOSTON, MASS.

Savininkas Mikas Neciackas.

Parsiduoda Namas

Geras Bargas. Pirk dabar. Dviejų šeimynų naujas namas su visais naujais įtaisymais 5 ar 6 kambarių parsiduoda dėlto, kad savininkas važiuoja į Lietuvą tai labai pigiai parduoda. Kreipkitės prie pirmos progos, kad nepralaimėtumėte tą progą. Rėndų neša \$105.00, o parsiduoda tik už \$10.500. Norintys pirkti, kreipkitės tiesiai pas Savininką po Num. 226 Kennebec Str., Mattapan, Mass.

Savininką galima matyti subatom po pietų ir šventadieniais. Važiuojanti karais, imkite karą nuo Forest Hill Milton ar Mattapan karą, kuris priveš į vietą.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai Ofiso valandos Rytis iki 9 val. Po pietų 1 iki 3. Vakaris nuo 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

P. J. Akunevičius

LIETUVIS GRABORIUS.

APERSIKĖLĖ Į NAUJĄ VIETĄ.

Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą, todėl verta pas jį kreiptis.

OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS:

820 E. 6-th St., So. Boston, Mass. Tel. S. B. 0183-W.

Pirk Gerą Bizni

BROCKTON, MASS.

Parsiduoda su visais įtaisymais trijų gyvenimų namas 6šiu kambarių 6-šiu Karų Garadžius, taipgi ir biznis MEAT MARKET, su visais formišiais ir įtaisymais, koki tik yra reikalingi Bučerniai ir Grošernei. Biznis išdirbtas per devynioliką metų, vos tik trečiose rankose randasi, apgyventa tirštai lietuvių apgyventoj kolonijoj. Pardavimo priežastis paaškins savininkas asmeniškai. Kreipkitės šiuo antrašu:

JOSEPH KASTANTINAVIČIA

38 Emmet Street, Brockton, Mass. Tel. 5906-J.

Real Estate

TIKRAI PIGIAI

2 krautuvės ir 2 šeimynų 13 kambarių namas su visais įtaisais (improvements), puikiausioj vietoj City Pointe, arti marių, parko ir karų; rėndų apie \$125 į mėnesį, savininkas išvažiuoja todėl parduoda už \$19,700 IR VEL BARGENAS. 3 šeimynų 14 kambarių namas su visais improvements, piazais ir tt. Taipogi vieta dėl garadžių, geroj apielinkėj; prekė tik \$8600.

A. IVAS
361 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

DORCHESTER

DORCHESTER, 14 kambarių 3 šeimynų kampinis namas su maudynėmis, piazais, yra vieta dėl garadžių, arti So. Bostono, savininkui reikia greitai parduoti, todėl prekė tik \$8,600, rėndų neša į mėnesį \$100. Įnešti tik \$2,000.

SANDARA REAL ESTATE
V. P. Yankus, Vedėjas.
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

Parsiduoda pigiai

Du namai, vienas 40 šeimynų, įteigos į metus suvirš \$21,000, išlaidų apie \$10,000, gryno pelno į metus apie \$11,000; įnešti tik \$10,000. Antras namas 5 storai ir 18 šeimynų. Įteigo \$13,600, išlaidų \$6,400, gryno pelno \$7,200, įnešti tik \$9000. Abu namai yra beveik nauji ir turi šios mados visus įtaisymus. Norėdami daugiau žinių kreipkitės pas:

A. J. NAMAKSY,
395 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. 2340.

Naujoj Vietoj.

Geriausis So. Bostono Kostumeriškas Kriaučius vietos Sandarrietis persikėlė į naują vietą. Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius kreipkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausios mados. Taipgi senus drabužius taisom, valom ir prosinam kaip vyrų taip ir moterų.

Musų antrašas tokis:
A. SIMOKAITIS,
344 Broadway, So. Boston, Mass

Išgaminuoju akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akių Specialistas
399a BROADWAY,
Tarpe E ir F gatv., So. Boston.

NAUJAS

Išpardavimas

Jeigu norit sutaupti pinigų, ateik į šį išpardavimą dabar. Žiūrėk, kad užteitum į tikrą vietą Broadway išpardavimo Krautuvė, 167 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Namų Tel. Aspinwall 0870
Tel. So. Boston 3520

A. O. ŠALNA (SHALNA)

LIETUVIS ADVOKATAS.

Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.

"Darbininko" Name (antros lubos)
366 W. Broadway, So. Boston.